

SEANCES DU JEUDI 19 JUILLET 1984
VERGADERINGEN VAN DONDERDAG 19 JUILLET 1984ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERINGSEANCE DE L'APRES-MIDI
NAMIDDAGVERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 3058.

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 3058.

M. Luyten au Premier ministre sur «la décision du gouvernement qui a entraîné l'extradition des nationalistes basques Arteche et Ormaza et leur remise aux autorités espagnoles; les circonstances dans lesquelles elle s'est déroulée; la violation de la législation et de la tradition belges dans ce domaine; la négation de témoignages de premier plan; la torture dans l'Espagne actuelle et les conséquences pour la Belgique à la suite des vives réactions provoquées par cette extradition dans une très large partie de l'opinion publique au Pays basque».

M. Degroove au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, sur «la réorganisation des services spéciaux de la RTT et la restructuration de la zone de Bruxelles».

M. Sondag au secrétaire d'Etat aux Affaires européennes et à l'Agriculture sur «l'application de quotas laitiers et l'évolution des revenus agricoles».

PROJETS DE LOI (Discussion):

Projet de loi de redressement.

Demande de renvoi en commission. — *Orateurs*: M. Wyninckx, Mme Herman-Michielsens, MM. Delmotte, Trussart, Van Roye, p. 3059. — M. le Président, p. 3076.

Discussion et vote des amendements et des articles réservés:

A l'article 11: *Orateur*: Mme Remy-Oger, p. 3077.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1983-1984
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1983-1984

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 3058.

INTERPELLATIES (Verzoeken):

Bladzijde 3058.

De heer Luyten tot de Eerste minister over «de regeringsbeslissing die de uitlevering van de Baskische nationalistes Arteche en Ormaza aan de Spaanse Staat tot gevolg had; de omstandigheden waarin ze gebeurde; de schending van de Belgische wet en traditie op dit vlak; het negeren van vooraanstaande getuigenissen; de foltering in het huidige Spanje en de gevolgen voor België door de felle antireacties bij de zeer ruime openbare opinie in Baskenland omwille van deze uitlevering».

De heer Degroove tot de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie, over «de reorganisatie van de bijzondere diensten van de RTT en de herstructurering van de zone Brussel».

De heer Sondag tot de staatssecretaris voor Europese Zaken en Landbouw over «de toepassing van de melkquota's en de ontwikkeling van de landbouwinkomsten».

ONTWERPEN VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van herstelwet.

Verzoek tot terugzending naar de commissie. — *Spreekers*: de heer Wyninckx, mevrouw Herman-Michielsens, de heren Delmotte, Trussart, Van Roye, blz. 3059. — De Voorzitter, blz. 3076.

Beraadslaging en stemming over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen:

Bij artikel 11: *Spreeker*: mevrouw Remy-Oger, blz. 3077.

A l'article 15: *Orateur*: M. Geldolf, p. 3079.

A l'article 28: *Orateurs*: MM. Seeuws, R. Maes, Van der Elst, p. 3080.

Projet de loi relatif à un emprunt destiné à résoudre les problèmes de trésorerie des pouvoirs locaux et subordonnés de la Région bruxelloise.

Discussion générale. — *Orateurs*: M. Février, rapporteur, Mme De Pauw-Deveen, MM. Désir, Debussère, Weckx, R. Maes, Lagasse, Lagae, Demuyter, M. Hatry, ministre de la Région bruxelloise, p. 3061.

Discussion et vote d'articles:

A l'article 6: *Orateurs*: M. Debussère, M. Hatry, ministre de la Région bruxelloise, p. 3074.

Projet de loi modifiant le Code des taxes assimilées au timbre.

Discussion générale. — *Orateurs*: M. C. De Clercq, rapporteur, M. Debussère, M. W. De Clercq, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, p. 3074.

Discussion et vote des articles, p. 3075.

Bij artikel 15: *Spreker*: de heer Geldolf, blz. 3079.

Bij artikel 28: *Sprekers*: de heren Seeuws, R. Maes, Van der Elst, blz. 3080.

Ontwerp van wet tot een lening bestemd om de thesaurieproblemen van de plaatselijke en ondergeschikte besturen van het Brussels Gewest op te lossen.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de heer Février, rapporteur, mevrouw De Pauw-Deveen, de heren Désir, Debussère, Weckx, R. Maes, Lagasse, Lagae, Demuyter, de heer Hatry, minister van het Brussels Gewest, blz. 3061.

Beraadslaging en stemming over artikelen:

Bij artikel 6: *Sprekers*: de heer Debussère, de heer Hatry, minister van het Brussels Gewest, blz. 3074.

Ontwerp van wet tot wijziging van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de heer C. De Clercq, rapporteur, de heer Debussère, de heer W. De Clercq, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, blz. 3074.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 3075.

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

M. Coen et de Seranno, secrétaires, prennent place au bureau.

De heren Coen en de Seranno, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 10 m.

De vergadering wordt geopend te 14 u. 10 m.

CONGES — VERLOF

Mme Jortay-Lemaire, pour d'autres devoirs; MM. Vandezande, pour des devoirs administratifs; Van Ooteghem, pour des raisons familiales; Spitaels à l'étranger, demandent d'excuser leur absence à la réunion de cet après-midi.

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw Jortay-Lemaire, wegens andere plichten; de heren Vandezande, wegens administratieve plichten; Van Ooteghem, om familiale redenen; Spitaels, buitenslands,

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

INTERPELLATIONS — INTERPELLATIES

Demandes — Verzoeken

De Voorzitter. — Het bureau heeft de volgende interpellatieverzoeken ontvangen:

1° Door de heer Luyten tot de Eerste minister over « de regeringsbeslissing die de uitlevering van de Baskische nationalistes Arteché en Ormaza aan de Spaanse Staat tot gevolg had; de omstandigheden waarin ze

gebeurde; de schending van de Belgische wet en traditie op dit vlak; het negeren van vooraanstaande getuigenissen; de foltering in het huidige Spanje en de gevolgen voor België door de felle antireacties bij de zeer ruime openbare opinie in Baskenland omwille van deze uitlevering »;

Le bureau a été saisi des demandes d'interpellation suivantes:

1° Par M. Luyten au Premier ministre sur « la décision du gouvernement qui a entraîné l'extradition des nationalistes basques Arteché et Ormaza et leur remise aux autorités espagnoles; les circonstances dans lesquelles elle s'est déroulée; la violation de la législation et de la tradition belges dans ce domaine; la négation de témoignages de premier plan; la torture dans l'Espagne actuelle et les conséquences pour la Belgique à la suite des vives réactions provoquées par cette extradition dans une très large partie de l'opinion publique au Pays basque ».

Ik stel voor deze interpellatie aan de agenda van vandaag toe te voegen. Wij zullen in de loop van deze vergadering of van de avondvergadering zien of dit inderdaad mogelijk is.

2° Par M. Degroove au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, sur « la réorganisation des services spéciaux de la RTT et de la restructuration de zone de Bruxelles ».

2° Door de heer Degroove tot de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie, over « de reorganisatie van de bijzondere diensten van de RTT en de herstructurering van de zone Brussel ».

Je vous propose d'ajouter cette interpellation à l'ordre du jour de la présente séance. (*Assentiment.*)

3° Par M. Sondag au secrétaire d'Etat aux Affaires européennes et à l'Agriculture sur « l'application de quotas laitiers et l'évolution des revenus agricoles ».

3° Door de heer Sondag tot de staatssecretaris voor Europese Zaken en Landbouw over « de toepassing van de melkquota's en de ontwikkeling van de landbouwinkomsten ».

Je vous propose d'ajouter ce point à notre ordre du jour de la semaine prochaine. (*Assentiment.*)

PROJET DE LOI DE REDRESSEMENT

Demande de renvoi en commission

ONTWERP VAN HERSTELWET

Verzoek tot terugzending naar de commissie

M. le Président. — Nous abordons la discussion des amendements et articles réservés du projet de loi de redressement.

Wij vatten de beraadslaging aan over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen van het ontwerp van herstelwet.

Het woord is aan de heer Wyninckx.

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, wij hebben hedenochtend kennis kunnen nemen van het advies van de Raad van State en wij menen dat dit advies een aantal belangrijke elementen inhoudt.

Wij hebben de bespreking over dit wetsontwerp, de zogenaamde herstelwet, in de commissie op een zeer grondige wijze gevoerd. Wij geloven dat ingevolge het advies van de Raad van State, aan de debatten in commissie, nieuwe gesprekken moeten worden toegevoegd, besprekingen onder technici. Inderdaad, deze adviezen zijn van dien aard dat het nuttig zou zijn indien de Senaat, al was het maar een korte tijd, zijn werkzaamheden zou opschorten om de drie of vier betrokken commissies er de gelegenheid toe te geven onderling van gedachten te wisselen over de impact van de adviezen op de verschillende artikelen. Nadien, na een mondeling verslag, kan dan de behandeling in openbare vergadering beginnen.

Wij menen dat op deze wijze veel vergadertijd kan worden uitgespaard. Wij beroepen ons op artikel 49 van het reglement om te vragen dat nu onmiddellijk de vergadering zou worden geschorst, dat de commissies zich ondertussen beraden over de aangehouden amendementen en artikelen en over het advies van de Raad van State ter zake, waarna de plenaire vergadering van de Senaat op een correcte wijze zou kunnen oordelen welk lot dient te worden verbonden aan de amendementen. (*Applaus op de socialistische banken en op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Herman.

Mevrouw Herman-Michielsens. — Mijnheer de Voorzitter, het komt mij voor dat de lezing van het advies van de Raad van State precies tot een andere conclusie leidt, namelijk dat de opmerkingen bij sommige teksten een bespreking in plenaire vergadering noodzakelijk maken zodat iedereen er onmiddellijk mee geconfronteerd wordt. Het is helemaal geen zaak voor technici, maar voor senatoren die straks over deze teksten moeten stemmen.

Er zijn veel zaken bij waar men besluit tot politieke opportuniteit; dan moet iedereen in dit halfroond zijn verantwoordelijkheid op zich nemen. Er zijn enkele opmerkingen waarmee wij best onmiddellijk hier geconfronteerd worden zodat wij kunnen uitmaken of die teksten al dan niet moeten worden beschouwd als amendement. Ook voor deze gevallen moet iedereen in plenaire vergadering zijn verantwoordelijkheid op zich nemen. Anders doet men het debat tweemaal. Ik ben er dus absoluut niet van overtuigd dat men tijd zou winnen door een behandeling vooraf in de diverse commissies. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Delmotte.

M. Delmotte. — Monsieur le Président, contrairement à ce que semble prétendre Mme Herman, l'intention du groupe socialiste n'est pas d'ouvrir un nouveau débat.

J'ai été mis en possession de l'avis du Conseil d'Etat, il y a quelques instants seulement. Mes collègues du groupe socialiste ne l'ont pas encore reçu. Ils n'en connaissent donc pas le texte. J'ai trouvé l'enveloppe le contenant à mon arrivée au Sénat, alors qu'elle aurait dû être adressée au domicile de chacun d'entre nous, voici plusieurs jours.

La demande formulée par M. Wyninckx est d'autant plus plausible que tous les sénateurs n'ont pas été mis sur le même pied. Certes, les commissions fonctionnent; c'est à leur examen que doivent être soumis tous les projets et propositions de loi.

La demande de M. Wyninckx est donc d'autant plus raisonnable qu'elle ne constitue, en aucune façon, une obstruction. Que chacune des commissions examine les textes qui relèvent de sa compétence et le Sénat délibérera. (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

M. le Président. — Mesdames, messieurs, le Sénat doit se prononcer sur la demande de M. Wyninckx, qui tend au renvoi des articles réservés aux commissions compétentes.

Bien entendu, seuls sont visés les amendements sur lesquels l'avis du Conseil d'Etat a été demandé, car il y a aussi d'autres amendements qui ont été réservés mais pour lesquels l'avis du Conseil d'Etat n'a pas été sollicité.

La parole est à M. Delmotte.

M. Delmotte. — Monsieur le Président, j'avais aussi posé la question de l'information des sénateurs. Comme ils ne la possèdent pas, n'est-il pas possible que le texte soit remis à chacun des membres?

M. le Président. — Nous devons d'abord voter sur la demande de renvoi en commission formulée par M. Wyninckx.

Il nous restera alors à nous prononcer sur votre question relative à l'information des membres.

Je mets donc aux voix la demande de M. Wyninckx.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

140 membres sont présents.

140 leden zijn aanwezig.

84 votent non.

84 stemmen neen.

53 votent oui.

53 stemmen ja.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, la demande de renvoi en commission n'est pas adoptée.

Derhalve is het verzoek tot terugzending naar de commissie niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bosmans, Bossicart, Califice, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooreman, Cuvelier, Dalem, De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Demuyter, Deprez, De Seranno, le comte du Monceau de Bergendal, Février, Friederichs, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lutgen, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Nicolas, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Pouillet, Reynders, Rutten, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, MM. Tilquin, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, Watheler, Weckx, Windels et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Basecq, Capoen, Mme Coorens, MM. Coppens, De Baere, Debussère, Deconinck, Degroove, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. Désir, De Smeyter, de Wasseige, Deworme, Donnay,

Draulans, Egelmeers, Eicher, Geldolf, Gevenois, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Hubin, Humblet, Jandrain, Knuts, Lallemand, Leclercq, Lowis, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Matthys, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pécriaux, Mme Pétry, M. Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Thys, Trussart, Vandekerckhove, Van Der Niepen, Van In, Van Roye, Vercaigne et Wyninckx.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. Delmotte, Descamps et Van der Elst.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

M. Delmotte. — J'ai pairé avec M. Michel Toussaint.

M. Descamps. — J'ai pairé avec M. Spitaels.

De heer Van der Elst. — Ik ben afgesproken met de heer Vanderpoorten.

M. le Président. — Nous devons, à présent entamer la discussion des articles...

M. Delmotte. — Monsieur le Président, j'insiste sur la nécessité de la communication du texte de l'avis aux membres du Sénat: Je suis le seul de mon groupe à posséder ce texte.

M. Trussart. — Monsieur le Président, je pense qu'une suspension de séance est nécessaire afin que chacun puisse recevoir et examiner ce texte.

M. le Président. — Reproduire le texte pour tous les sénateurs demanderait au moins deux heures de travail de photocopie. Une brève suspension de séance ne serait-elle pas suffisante afin que ce texte puisse être examiné au sein de chaque groupe?

Het woord is aan de heer Wyninckx.

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, mijn voorstel dat zoëven is verworpen, was veel zinniger. Het had tot doel de leden van de betrokken commissies er de gelegenheid toe te geven kennis te nemen van bedoelde tekst, alsmede van de gevraagde adviezen. Een schorsing was daarna totaal overbodig.

De Voorzitter. — Maar dan zijn de andere leden nog niet geïnformeerd, mijnheer Wyninckx. Het voorstel is verworpen, wij moeten er niet meer op terugkomen.

Ne serait-il pas préférable que les groupes se réunissent et prennent ensemble connaissance du texte dont ils sont en possession? Je rappelle que ce texte était disponible dès 9 heures ce matin (*Exclamations sur divers bancs.*)

Mme Pétry. — Un seul exemplaire était disponible!

M. le Président. — Je pourrais, avant la discussion de chaque article, vous en lire le texte.

Mme Pétry. — Ce n'est pas normal.

M. Van Roye. — Notre groupe n'a pas reçu d'exemplaire de l'avis du Conseil d'Etat.

M. le Président. — M. Delmotte demande donc qu'on reproduise le texte pour tout le monde.

M. Delmotte. — Cela aurait dû être fait depuis ce matin!

M. le Président. — Puisque telle est la demande, je propose qu'on reproduise effectivement le texte mais à condition d'entamer entre-temps l'examen des points 2 et 3 de notre ordre du jour.

Dès que chaque membre disposera du texte, le Sénat reprendra la discussion au point de départ.

Le Sénat est-il d'accord sur cette proposition?

M. Delmotte. — A condition qu'il y ait ensuite une suspension de séance pour examiner ce texte, monsieur le Président.

M. Wyninckx. — Nous sommes d'accord.

Mevrouw Herman-Michielsens. — Mijnheer de Voorzitter, ik ben zo vrij te verwijzen naar artikel 28 van ons reglement waaruit blijkt dat, wanneer bepaalde artikelen van een wet reeds zijn goedgekeurd, wat het geval is met de herstelwet, wij de bespreking moeten hervatten met het punt waarop de vorige vergadering is geëindigd. Wij zouden dus moeten voortgaan met de bespreking van de artikelen van de herstelwet.

M. Degroeve. — Mais pas sans documents.

De Voorzitter. — Ons reglement bepaalt zelfs nog meer, namelijk dat de artikelen in hun volgorde moeten worden besproken. Wij hebben artikelen aangehouden. Hierdoor zijn we meester van onze agenda.

Mevrouw Herman-Michielsens. — Mijnheer de Voorzitter, maar dan zouden we toch niet mogen overgaan tot de stemming over een volgend ontwerp.

De Voorzitter. — Wij gaan gewoon verder met het tweede punt van de agenda. Ik stel dit voor, omdat ik weet dat voor het ontwerp van wet tot een lening bestemd om de thesaurieproblemen van de plaatselijke en ondergeschikte besturen van het Brusselse Gewest op te lossen, reeds voor één tot anderhalf uur sprekers zijn ingeschreven.

La parole est à M. Delmotte.

M. Delmotte. — Puis-je vous suggérer, monsieur le Président, de demander l'avis du Sénat sur cette modification de l'ordre du jour?

Mme Pétry. — Ce sont deux traitements différents de jeudi en jeudi.

De Voorzitter. — Dames en heren, terwijl de tekst van het advies van de Raad van State wordt vermenigvuldigd, hebben wij de tijd om het tweede punt van de agenda te behandelen.

M. Delmotte. — Monsieur le Président, c'est un changement de l'ordre du jour pour lequel nous demandons le vote nominatif.

M. le Président. — Cette demande est-elle appuyée? (*Plus de neuf membres se lèvent.*)

Le vote nominatif étant régulièrement demandé, il va y être procédé.

Wij gaan over tot de stemming over mijn voorstel om in afwachting dat het advies van de Raad van State over sommige artikelen van het ontwerp van herstelwet is rondgedeeld, onze werkzaamheden voort te zetten met het tweede punt van onze agenda.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

145 membres sont présents.

145 leden zijn aanwezig.

89 votent oui.

89 stemmen ja.

53 votent non.

53 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, la proposition est adoptée.

Derhalve is het voorstel aangenomen.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bosmans, Bossicart, Califice, Claes, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooreman, Cuvelier, Dalem, De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléry, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Demuyter, Deprez, De Seranno, le comte du Monceau

de Bergendal, Février, Friedrichs, Geens, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lutgen, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Nicolas, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poma, Pouller, Reynnders, Rutten, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, M. Tilquin, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, Wathélet, Weckx, Windels et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Basecq, Capoen, Mme Coorens, MM. Coppens, Cudell, De Baere, Debusseré, Deconinck, Degroove, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. Désir, De Smeyter, de Wasseige, Donnay, Draulans, Egemeers, Eicher, Geldolf, Gevenois, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Hubin, Humblet, Jandrain, Knuts, Lallemand, Leclercq, Luyten, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Matthys, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pécriaux, Mme Pétry, M. Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Thys, Trussart, Vandekerckhove, Vandenhove, Van Der Niepen, Van In, Van Roye, Vercaigne et Wyninckx.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Delmotte, Descamps et Van der Elst.

ONTWERP VAN WET TOT EEN LENING BESTEMD OM DE THESAURIEPROBLEMEN VAN DE PLAATSELIJKE EN ONDERGESCHIKTE BESTUREN VAN HET BRUSSELSE GEWEST OP TE LOSSEN

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI RELATIF A UN EMPRUNT DESTINE A RESOUDRE LES PROBLEMES DE TRESORERIE DES POUVOIRS LOCAUX ET SUBORDONNES DE LA REGION BRUXELLOISE

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet tot een lening bestemd om de thesaurieproblemen van de plaatselijke en ondergeschikte besturen van het Brusselse Gewest op te lossen.

Nous abordons l'examen du projet de loi relatif à un emprunt destiné à résoudre les problèmes de trésorerie des pouvoirs locaux et subordonnés de la Région bruxelloise.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Février, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, allereerst wil ik de heer Ghuyts, secretaris van de commissie voor de Financiën, danken voor de methodische werkwijze die hij heeft gevolgd om dit kort maar moeilijk verslag te helpen opmaken.

Het ontwerp dat ter bespreking voorligt werd door de commissie voor de Financiën onderzocht in haar vergadering van 3 juli 1984.

Doel van het ontwerp is toelating te verlenen om een lening uit te schrijven ten einde te kunnen tegemoetkomen aan de thesaurieproblemen waarmede de gemeenten van de Brusselse agglomeratie nog zullen opgescheept zitten tijdens de jaren 1984 en 1985, in afwachting dat hun financiën tegen 1985 zullen gesaneerd zijn overeenkomstig het saneringsplan dat ze hebben ingediend en dat men kan terugvinden in bijlage I bij de memorie van toelichting bij het ontwerp van wet.

Van de 19 Brusselse gemeenten zullen er 17 tegen 1988 hun financiën in evenwicht hebben. Twee gemeenten staan voor een bijna onoverkomelijke taak: Sint-Joost-ten-Node en Sint-Gillis. Voor deze gemeenten zullen andere maatregelen noodzakelijk zijn.

In de commissie voor de Financiën werden talrijke vragen gesteld. De antwoorden daarop zijn terug te vinden in het verslag.

Een delicaat probleem blijft de financiële toestand van de Brusselse agglomeratie, die nog steeds geen valabel saneringsplan heeft ingediend. Ingevolge een meerderheidsprobleem kon zelfs de begroting voor 1984 niet worden goedgekeurd. Het verslag bevat over de problematiek van de Brusselse agglomeratie een uitgebreide passus.

De commissie voor de Financiën heeft tenslotte het ontwerp goedgekeurd met 12 stemmen tegen 1, bij 4 onthoudingen en zij vraagt de Senaat het eveneens goed te keuren. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw De Pauw.

Mevrouw De Pauw-Deveen. — Mijnheer de Voorzitter, de meeste ideeën die ik uiteenzette en de opmerkingen die ik maakte bij de bespreking van de gelijkaardige wet, zowat een jaar geleden, zijn nog steeds geldig.

Het spreekt vanzelf dat men de financiële toestand van de Brusselse gemeenten niet op één jaar kan saneren. Maar tot mijn grote spijt moet ik constateren dat met de suggesties die ik vorig jaar deed absoluut geen rekening werd gehouden. Die ideeën zal ik dus herhalen. Bovendien kan heel wat kritiek worden geleverd op de manier waarop de saneringen in de gemeenten werden tot stand gebracht en hoe, wegens het regeringsbeleid, de ontvolking van Brussel in de hand wordt gewerkt, wat onze hoofdstad zeker niet ten goede komt.

Tot vervelens toe is hier en elders herhaald hoe de regionalisering van het Gemeentefonds voor Brussel ongunstig is uitgevallen, omdat men op Brussel dezelfde criteria toepast om de verdeelsleutel te bepalen als op de andere gewesten. Hierdoor werd Wallonië wel sterk bevoordeeld. De ministers Demuyter en Hatry hebben vorig jaar reeds voorstellen tot wijziging van de criteria gedaan. Begin vorig jaar reeds stelde ik voor dat men het criterium « oppervlakte » zou weglaten. Dit is immers het ongunstigste voor Brussel. Vorige week nog heeft de heer Cudell erop gewezen hoe Brussel werd benadeeld in verband met de jeepaffaire. Maar, waarschijnlijk omdat om het even welke wijziging ten gunste van Brussel ten nadele van Wallonië zou uitvallen, durft men er nu blijkbaar niet meer over te spreken.

Een ander standpunt dat ik vorig jaar verdedigde, is ook reeds lang bekend. Indien men ervoor zou zorgen dat de Vlamingen zich thuis zouden voelen te Brussel, zouden er niet zoveel Vlamingen Brussel verlaten en zouden er ook meer in de hoofdstad komen wonen. Sommige gemeenten, niet allemaal, zijn niet Vlaams-onvriendelijk, maar te veel zijn het nog.

Zeer toevallig heb ik hier een krantje van Elsene, daterend van april, in handen gekregen. De opschriften zijn tweetalig, maar daaronder staat alleen een Franstalige tekst. Wanneer men het krantje opent dan ziet men uitsluitend een Franse tekst. Het nummer handelt over de scholen en geeft een *message aux parents des enfants d'Ixelles*. Men richt zich hier uitsluitend tot de Franstalige ouders. Er zijn immers geen Vlaamse gemeentescholen in Elsene. Vandaar ook dat men alleen maar in het Frans de scholen aankondigt en de ouders in Elsene ertoe aanzet hun kinderen aan het gemeenteonderwijs toe te vertrouwen, dat uitsluitend Franstalig is. Er worden in datzelfde nummer verschillende bladzijden uitsluitend aan het Franstalig onderwijs in Elsene gewijd.

Dan zijn er andere Nederlandse artikelen, met alleen maar Franstalige titels, zoals « Un événement au musée d'Ixelles ». Er zijn nog Nederlandse teksten maar geen enkele Nederlandse titel. Het is natuurlijk niet op die manier dat men de Vlamingen in Elsene zal aanzetten om te blijven.

Ook wordt nog te veel misbruik gemaakt van een soort van complex van de gewone mens tegenover de autoriteit. Zo worden bijvoorbeeld tal van Franse formulieren door Vlamingen in het Frans ingevuld omdat ze gewoon geen Nederlands document durven te vragen. Daarop berusten dan de statistieken aangaande de samenstelling van de bevolking.

Nochtans is het geweten dat het aantal uitgereikte Nederlandse identiteitskaarten aan inwijkelingen veel lager ligt dan dat aantal inwijkelingen uit Vlaanderen.

Nog een ander voorbeeld: bij elke oproep tot betaling van de belasting op de huisvuilophaling krijg ik klachten van Vlamingen die het document in het Frans kregen, zelfs na hun protest van het vorige jaar. Het verwondert ons natuurlijk niet dat het de agglomeratie is die zich daaraan bezondigt.

Op een schriftelijke vraag die ik u onlangs stelde, mijnheer de minister, antwoordde u dat u me geen gegevens kon verschaffen aangaande de samenstelling naar de taalrol van de raden van beheer van de Brusselse intercommunales en dat hun statuten geen taalkundig evenwicht bepaalden. We weten dat dit in de praktijk een overgroot Frans overwicht betekent.

Volgens het verslag van de commissie in de Kamer, vroeg een collega volksvertegenwoordiger of het waar was dat slechts 9 pct. van de uitgaven voor volksoontwikkeling in de Brusselse gemeenten de Vlaamse gemeenschap ten goede kwam. U antwoordde dat de uitgaven voor volksoontwikkeling van facultatieve aard waren en dus onder toepassing van de saneringsplannen vielen, maar toch beloofde u onze geachte collega gegevens over deze uitgaven. Graag zou ik die ook, eventueel later, ontvangen ten einde te weten of inderdaad de Vlamingen niet krijgen wat hun toekomt, zelfs volgens de door de Vlaamshatende partijen vooropgezette bevolkingspercentages.

Zulke behandelingen van de Vlaamse Brusselaars zijn onaanvaardbaar. Wel wordt de tweetaligheid ingeroepen als argument om Brussel speciaal te subsidiëren. Die tweetaligheid moet dan ook overal en altijd een werkelijkheid zijn. Opdat de Vlaamse Brusselaars hun stad niet zouden verlaten, moeten zij er zich thuisvoelen. Het is dan ook logisch, gezien de lening op nationaal vlak wordt toegestaan en de interest- en afbetalingskosten voor een deel worden gedragen door het Brusselse Gewest, dus ook met nationale inkomsten, dat als voorwaarde tot de lening aan de gemeenten zou worden gesteld dat zij de taalwetten, ook in hun OCMW, zouden toepassen en dat zij de voor de beide taalgemeenschappen bestemde kredieten volgens een door beide gemeenschappen aanvaarde verdeelsleutel zouden verdelen.

Ter gelegenheid van dit debat kwam ook het Fonds opgericht door het koninklijk besluit nr. 208 van 23 september 1983 ter sprake. Op het ogenblik bestudeert een werkgroep nog de criteria die de gemeenten zouden moeten toelaten, toegang te krijgen tot dit fonds. Hier eveneens meen ik dat onder die criteria, de juiste toepassing van de taalwetten door de gemeenten, moet voorkomen.

Bij de behandeling van dit wetsontwerp komen ook bezwaren van een heel andere aard naar voren, namelijk de saneringswijze van de gemeenten, al dan niet volgens 'eigen optie of door de Brusselse executieve opgelegd. Besparingen veronderstellen een keuze, een voorkeur voor bepaalde opties en het afremmen van andere. Wel, de opties die thans worden genomen lijken ons onverantwoord. Als crèches worden afgeschaft, als de schoolbewaking betalend wordt, dan worden die mensen getroffen die geen persoonlijke kinderopvang kunnen betalen. De gezinnen waar beide ouders buitenshuis werken, worden weer eens gestraft. Dit stemt overeen met de politiek van de regering die ernaar streeft de vrouw terug naar haar keuken te sturen, hetzij deeltijds, hetzij helemaal.

Nu de verarming zich maar steeds uitbreidt, is het zeker niet gepast ook de OCMW besparingen op te leggen. Toch gebeurt dat. Besparingen ten koste van het onderwijs zijn evenmin verantwoord, tenzij natuurlijk in uitzonderlijke gevallen zoals in Watermaal-Bosvoorde, waar, naar ik vernam, een klas met één leerling in een Franstalige gemeenteschool in stand wordt gehouden!

Ook in de culturele sector wordt streng ingegrepen. Dat is verkeerd, zeker op lange termijn. Nu de vrije tijd steeds maar zal toenemen, wegens de werkloosheid en de gevolgen van de robotisering, is het de hoogste tijd de mensen te leren die vrije tijd zo creatief en actief mogelijk te gebruiken. Anders lopen we het gevaar dat bepaalde krachten in onze maatschappij die er belang bij hebben dat mensen onkritisch zijn, die vrije tijd misbruiken om hen via radio, TV en andere middelen passief en onverschillig te doen blijven. Maar zover wordt hier niet gedacht.

Uw antwoord, mijnheer de minister, is al gekend: er is geen geld en er moet worden bespaard. Maar daarop is mijn antwoord dan weer: er kan op andere vlakken worden gespaard, of liever bepaalde inkomsten kunnen worden verhoogd. Ik denk hier aan de gemeentelijke opcentiemen op de onroerende voorheffing en op de personenbelasting, die gemiddeld lager liggen dan in de Vlaamse en Waalse gemeenten. Als goede liberaal bent u er trots op dat Brussel geen fiscale hel is geworden; dat geldt natuurlijk voor de meest gegoeden. In tijden van crisis lijkt het ons nochtans billijk dat de sterkste schouders de zwaarste lasten zouden dragen. Maar, we weten dat met deze regering juist de zwaksten worden getroffen, niet alleen door wat ze moeten inleveren, maar ook door allerlei besparingsmaatregelen waarvan ze onrechtstreeks het slachtoffer zijn.

Een ander probleem dat voortvloeit uit de saneringen is dat van de tewerkstelling. Graag vernam ik, mijnheer de minister, welke wijzigingen

zich voordelen in het personeelsbestand van de gemeenten. Hoeveel personeelsleden werden in elke categorie ontslagen? Hoeveel vrouwen, hoeveel mannen? Hoeveel mannen, hoeveel vrouwen stapten over naar deeltijds werk? Wordt aan een tewerkstellingsbeleid met verkorte werktijd voor iedereen gedacht, eventueel uitgaande van de Palasthy-theorieën? Graag kreeg ik hier een precies en volledig antwoord op, eventueel later.

Naar ik vermoed, zullen ook wel besparingen tot stand worden gebracht in de posten die de mandatarissen en de werking van colleges en gemeenteraden betreffen. Vroeger kon daar heel wat worden verspild. In verband hiermee nog een suggestie. Het ligt niet in mijn bedoeling dezelfde eisen te stellen als collega Valkeniers in de Kamer, maar ik wou er toch op wijzen dat, alleen maar om budgettaire redenen, veel kosten aan tolken zouden worden bespaard — en het spijt mij voor de tolken hier aanwezig — indien alle mandatarissen tweetalig waren. Hierbij wijs ik erop dat alleen voor een aantal Franstaligen die tolken nodig zijn. Heel wat zou zijn opgelost indien iedereen zijn taal sprak en door de andere werd begrepen, met andere woorden met een *bilinguisme passif*. Maar, u kent de mop: «Les Flamands seront bilingues, les Wallons passifs!»

Her derde deel van mijn betoog betreft het beleid op gewestelijk en nationaal niveau dat de ontvolking in de hand werkt. Hierbij denk ik aan de woonpolitiek. Als men uitgaat van de inkomens van de inwoners van de Brusselse gemeenten, zou meer dan de helft van de bevolking recht hebben op een sociale woning. De sociale woningen maken echter maar 9 pct. uit van het woningenbestand. Dat is veel te weinig en verklaart voor een deel waarom de mensen goedkope woningen buiten Brussel gaan zoeken. Toch zullen de kazernes niet in sociale woningen worden omgebouwd. Ik ben er mij van bewust dat, hier ook, de financiering niet mogelijk is, maar hier weer is het een kwestie van opties en we weten dat de regering er niet toe geneigd is voor het welzijn van de minst gegoeden op te treden: de uitgaven voor Defensie gaan voor, dat weten we allang.

Wat dan weer de Vlaamse Brusselaars betreft, stelt het onderwijs grote problemen. Klassen, richtingen en scholen worden afgeschaft. Dat is ook een reden waarom Vlamingen aarzelen zich te Brussel te komen vestigen. Het doet me dan ook genoeg dat aan dit probleem wordt gedokterd. Ikzelf heb samen met collega's Weckx, Bascour en Nelly Maes een wetsvoorstel ingediend, maar alle problemen zijn hiermee nog lang niet opgelost.

De minister van het Brusselse Gewest zal zeggen dat dit hem helemaal niet aangaat en dat is zo — behalve dat hij in de nationale regering zit — maar ik heb van de discussie rond de financiële problemen van de Brusselse gemeenten waarbij het aantal inwoners toch een grote rol speelt, gebruik willen maken om factoren aan te halen die dat aantal kunnen beïnvloeden.

Tot slot nog, de agglomeratie. De toestand is zo verziekt dat men zich afvraagt welke meerderheid beslissingen neemt, hoelang die mankende instelling nog zal voortsukken voor ze in elkaar stuikt. Het viel me op dat ze in de eerste twee tabellen van het verslag niet voorkomt. Waarom niet? Hoe ziet de regering, bij monde van de minister voor het Brusselse Gewest, de toekomst van de agglomeratie?

Tot zover, mijnheer de minister, mijn commentaar bij deze lening.

Hoe wij ook bezorgd zijn om de toestand van de Brusselse gemeenten, we zullen die lening niet goedkeuren, enerzijds, omdat we vinden dat van die gelegenheid gebruik had moeten worden gemaakt om Brussel Vlaamsvriendelijker te maken, anderzijds, omdat we oordelen dat de saneringsmaatregelen van de gemeenten al te zeer de minder-gegoeden treffen. (*Applaus op de socialistische banken en op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à M. Désir.

M. Désir. — Monsieur le Président, chers collègues, de l'analyse du rapport faite par les commissions de la Chambre et du Sénat à propos de l'emprunt destiné à résoudre les problèmes de trésorerie des pouvoirs locaux et subordonnés de la Région bruxelloise, il apparaît qu'il n'est qu'un palliatif et ne résout aucunement les difficultés financières de plus en plus grandes des dix-huit communes bruxelloises et de l'agglomération.

Le premier motif demeure évidemment que les réductions successives de la dotation du Fonds des communes pour la Région bruxelloise ont abouti à une diminution à ce point importante de cette part du Fonds

qu'elle n'atteint même plus 8 p.c. en 1984 alors qu'elle était de 20,48 p.c. en 1976.

La population de l'agglomération bruxelloise continue cependant à représenter un bon 10 p.c. de la population totale de la Belgique. Ses charges spécifiques n'ont pas diminué, bien au contraire. En effet, au fur et à mesure que la vocation de Bruxelles comme capitale de l'Europe se précise, lesdites charges ne font que croître.

Sous le gouvernement précédent, une intéressante étude comparative avait été entamée visant à analyser les moyens véritables mis à la disposition des cinq grandes agglomérations du pays à savoir, après Bruxelles, Anvers, Liège, Gand et Charleroi.

Cette étude démontrait, de façon cruelle pour Bruxelles, la discrimination qu'on maintient en défaveur des communes de la Région bruxelloise, à l'exception évidemment de la ville de Bruxelles qui continue à percevoir une dotation spéciale appréciable.

Pour 1983 et une population de 855 000 habitants environ, c'est-à-dire celle des dix-huit communes autres que Bruxelles-ville, la dotation moyenne par habitant n'est plus que de 4 358 francs alors qu'elle est aujourd'hui pour Anvers, de 18 381 francs; pour Gand, de 20 841 francs et pour Liège de 24 055 francs. Le chiffre de la dotation 1984 attribuée à Charleroi ne m'a pas été communiqué, mais en 1983, elle était...

Mme Coorens. — D'environ 9 mille francs.

M. Désir. — ... c'est-à-dire nettement supérieure à la dotation moyenne octroyée aux habitants des dix-huit communes.

Comment, dès lors, peut-on envisager sérieusement une amélioration sensible des finances communales d'ici à 1988, si l'on maintient ces pouvoirs subordonnés dans un état proche de l'asphyxie?

On connaît les difficultés extrêmes rencontrées par les agglomérations de Liège et d'Anvers. Or ces deux villes n'ont pas les mêmes charges spécifiques que des dix-huit communes financièrement sous-alimentées. En effet, elles n'ont pas un quota d'étrangers qui échappent à toute imposition, elles ne doivent pas supporter la lourde charge du bilinguisme et n'ont pas à faire face à des devoirs d'accueil et de protection à l'égard de tout un monde diplomatique. Par contre, elles ont, en tant qu'agglomérations, les mêmes obligations d'entretien de voiries, de protection des personnes et des biens, d'éducation, etc., résultant directement de la densité même des populations.

Ce qu'on trouve difficile à assumer par des agglomérations comme Anvers et Liège, pourquoi ne le considère-t-on pas comme aussi éprouvant et contraignant pour les dix-huit communes bruxelloises, particulièrement dans la conjoncture actuelle?

La preuve a cependant été faite qu'au point de vue charges de personnel et frais de fonctionnement, les dix-huit communes dépensent moins que les quatre autres grandes agglomérations.

A mon avis, la commission n'a pas suffisamment mis en évidence les différences existant au sein même de l'agglomération bruxelloise, au niveau de la répartition du Fonds des communes.

Si la moyenne par habitant était de 4 358 francs en 1983, il faut savoir que Saint-Josse-ten-Noode, par exemple, considérée à juste titre sur un plan socio-économique comme une des communes les plus pauvres de Belgique, a reçu 9 561 francs, alors que les communes de seconde ceinture descendent jusqu'à 2 800, 2 700 francs seulement par habitant. Le devoir de solidarité joue donc depuis longtemps à l'intérieur de l'agglomération, mais à partir d'un taux tellement bas qu'on ne peut plus parler d'une réelle justice distributive.

L'habitant des quartiers les plus riches d'agglomérations comme Anvers reçoit plus de deux fois la dotation d'un citoyen de Saint-Josse, trois fois celle de Saint-Gilles, sept fois celle d'un habitant d'Evere.

Aussi longtemps que ce Fonds des communes n'aura pas revu sa distribution par région — on y a fait allusion il y a un instant — par la remise en question des critères choisis, notamment celui de la superficie, aussi longtemps donc qu'on ne reverra pas cette redistribution du Fonds des communes, toutes les mesures qui seront imaginées par les gouvernements successifs n'aboutiront qu'à alourdir les dettes des communes bruxelloises d'une façon qui devient progressivement intolérable.

Vous n'ignorez pas que l'emprunt que nous allons voter ne résout pas les problèmes budgétaires, mais constitue un palliatif, c'est-à-dire un emplâtre sur une jambe de bois, pour un temps très court. En d'autres termes, il servira aux communes à rembourser des emprunts, à payer

des dettes et des intérêts, pendant que la dette globale continuera à grandir.

A la réflexion, et je pèse mes termes, il vaudrait peut-être mieux supprimer le Fonds des communes et en revenir à une ristourne d'impôts sur base de critères objectifs qui mettraient sur un pied de quasi-égalité les cinq grandes agglomérations du pays.

Le critère de densité a été retenu jadis par votre collègue M. Demuyter, lorsqu'il était ministre de la Région bruxelloise. C'était, et nous sommes presque tous d'accord pour en convenir, un critère fondamental.

Pour la Région bruxelloise, il faudrait évidemment tenir compte aussi de l'impact de ce qu'on appelle la mainmorte des immeubles à vocation publique, du nombre d'étrangers dispensés d'inscription, de l'obligation du bilinguisme et de quelques autres charges bien spécifiques à la région centrale du pays.

Ce n'est pas la première fois que je tiens ce genre de discours et j'ai un peu l'impression de m'adresser à un gouvernement sourd et aveugle. Je vous demande, par conséquent, ce que vous voulez faire dans la prochaine décennie et pour la décennie suivante d'une agglomération dont les Belges se vantent à l'étranger qu'ils sont en passe d'en faire la véritable, sinon la seule capitale de l'Europe. Comment allez-vous faire face à ses multiples devoirs d'accueil à partir d'infrastructures soit inexistantes, soit tellement démantelées qu'elles ne pourront correspondre au but que nous semblons rechercher tous ensemble?

J'aimerais, monsieur le ministre, avoir, sur ce point précis, une réponse engagée.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Debusseré.

De heer Debusseré. — Mijnheer de Voorzitter, de wet van 8 januari 1981 betreffende de consolidatielening van 5,8 miljard; het koninklijk besluit nr. 43 van 20 april 1982 houdende machtiging voor een lening van 4,7 miljard; de wet van 5 juli 1983 betreffende een saneringslening van 9 miljard en nu een wet van juli 1984 voor een lening van 8,2 miljard of een totaal van 27,7 miljard frank in nog geen vier jaar tijd voor de Brusselse agglomeratie en de ondergeschikte besturen, werden telkens in spoedbehandeling door de beide Wetgevende Kamers gejaagd.

Er wordt weinig aandacht aan geschonken en niemand ligt er wakker van. Nochtans worden de lasten van ongeveer 10 miljard frank van deze leningen gedragen door de Staat en dus door alle belastingbetalers van dit land. Graag had ik van u vernomen, mijnheer de minister, wat het juiste bedrag van deze lasten is, over de hele duur van deze leningen.

Aangezien wij allen mogen betalen, hebben we ook het recht, en als parlementair de verdomde plicht, om deze onvoorstelbare toestand van wanbeheer en onverantwoordelijkheid te ontleden en aan te klagen.

Als oorzaken voor de rampzalige toestand van de financiën in het Brusselse Gewest worden onder andere elementen vermeld, die op zijn zachtst gezegd, ver gezocht zijn zoals:

— De tweetaligheid van de administratie, waarbij men laat uitschijnen ofwel dat er dubbel zoveel bedienden moeten zijn, ofwel dat de tweetalige bedienden met een dubbele wedde gehonoreerd worden;

— Vrijstelling van gemeentelijke opcentiemen op sommige op het grondgebied gelegen onroerende goederen, alsof deze onroerende goederen ieder jaar van plaats veranderen, zodat de juiste budgettaire impact op de gemeentebegroting niet zou kunnen worden vastgesteld;

— Uitblijven van een fusie-operatie in het gewest, terwijl in het Vlaamse en in het Waalse Gewest de impact van de fusie-operatie op de gemeentefinanciën geenszins positief is;

— De tekorten van de OCMW-ziekenhuizen, waarmee echter iedere stad of gemeente wordt geconfronteerd.

Het zijn allemaal verontschuldigheden die niet langer kunnen worden aanvaard. Het wordt de hoogste tijd dat men een kat, een kat noemt en de ware schuld en de ware schuldigen aan de schandpaal zet. Er is eerst het aandeel van de agglomeratie zelf in de nieuwe lening. Volgens de berekening bedraagt het aandeel van deze laatste, 1,706 miljard op een totaal van 8,210 miljard. In een memorie van toelichting wordt erop gewezen dat het aandeel in geen geval meer mag bedragen dan 900 miljoen. Dat staat in het wetsontwerp echter nergens specifiek vermeld, zoals ook nergens vermeld staat dat het aandeel van de agglomeratie slechts in maandelijks schijven en na goedkeuring van een saneringsplan door de Brusselse executieve ter beschikking zal worden gesteld.

Wat is de werkelijkheid echter?

Van de lening van 5 juli 1983 — die nog steeds niet geconsolideerd is en waarbij dus met zeer dure prefinancieringen wordt gewerkt — kreeg alleen de agglomeratie voorschotten, dit zonder saneringsplan en zulks, ik citeer, «omwille van de herhaalde en systematische stakingen van de zomer 1983, die uit de niet-betaling van de vergoedingen door de agglomeratie voortvloeiden» einde citaat. Na herhaalde schriftelijke aanmaningen heeft de bevoegde minister op vandaag nog steeds geen saneringsplan van de agglomeratie, noch kennisgeving van de uitgaven, noch uitleg over deze uitgaven.

Voeg daarbij het feit dat de agglomeratie als enige bevoegdheden de brandweer en het huisvuil toegewezen kreeg, zodat ze als een technisch instrument door de beide taalgemeenschappen in «samenbeheer» moest worden gebruikt, wat van bij de start werd omzeild, zodat wij, Vlamingen, alle redenen hebben om dit wetsontwerp af te wijzen en de ware schulden met hun neus op de brute realiteit te drukken.

U, mijnheer de minister, samen met alle collega's van deze hoge vergadering worden bespottelijk en belachelijk gemaakt door de potentaten van de agglomeratie, die zelfs sinds 1971 geen verkiezingen meer dulden voor een instelling die, als klap op de vuurpijl, geen rechtspersoonlijkheid heeft en dus niet verantwoordelijk kan worden gesteld, ook niet voor de eventuele niet-terugbetaling van deze lening.

Onze eerste taak moet derhalve zijn deze Augiasstal uit te mesten, desnoods met een of meer regeringscommissarissen.

Wat betreft de oorzaken van het aandeel van de gemeenten in deze lening, zal ik kort gaan.

Het gemiddelde percentage van de totale middelen van de gemeenten, uitsluitend besteed aan de betaling van de gemeenteambtenaren en beambten bedraagt voor 1984 nog 61,15 pct. tegenover 72,57 pct. in 1982. Dit schijnt op een sanering te wijzen, wat echter niet de juiste term is, aangezien slechts vier gemeenten van de negentien erin geslaagd zijn het nominaal bedrag van lonen en wedden lager te houden in 1984 dan in 1982 en dus werkelijk minder hebben uitgegeven, terwijl de overige meer belastingen hebben geheven, maar ook meer aan wedden en lonen hebben betaald.

De gemeente Vorst was er in 1982 zelfs in geslaagd de totale ontvangsten aan personeelsuitgaven te spenderen. Begrijp wie kan. Dergelijke percentages aan personeelskosten zijn onhoudbaar en niet meer reëel. Het gemiddelde in België ligt rond de 38 à 40 pct. en in mijn eigen gemeente is dat 21 pct.

Het gemiddelde van de opcentimes op de onroerende voorheffing bedraagt voor de negentien gemeenten 2 140 frank in 1984, wat ten opzichte van de andere steden en gemeenten zeker met 10 pct. kan worden opgedreven. De opcentimes op de personenbelasting bedragen in twee gemeenten 9 pct., in elf gemeenten 8 pct., in vijf gemeenten 7 pct. en in een gemeente zelfs 6 pct., waarin begrepen de 1 pct. ten behoeve van de agglomeratie.

Voor de huisvuilretributie betaalt men momenteel slechts 1 000 frank, waar men enkele jaren geleden nog gratis zijn huisvuil kwijt kon. Ter vergelijking kan ik zeggen dat sinds enkele jaren de gemeenten, aangesloten bij de Westvlaamse intercommunales voor huisvuilverwerking, ertoe aangespoord werden de volledige kostprijs door te rekenen, wat ook bij benadering wordt gedaan. Dat kan ook hier gebeuren.

Uit dit alles kan men besluiten dat de dramatische financiële toestand van het gehele Brusselse Gewest een gevolg is van de jarenlange weggeefpolitiek van de leiders, die uiteindelijk tot wanbeheer heeft geleid. Vriendjespolitiek, benoemen van allerlei parasieten, al of niet uit de familie, het afkopen van de verkiesbaarheid, kan ik onmogelijk dulden, noch goedkeuren.

De mensen uit Vlaanderen, die mij hebben gemandateerd, zijn harde werkers, die spaarzaam omspringen met de middelen waarover ze beschikken, zich daarbij nog krom betalen aan directe en indirecte belastingen. Zij kunnen niet opdraaien voor het wanbeleid van hoofdzakelijk fransdolle, onverantwoordelijke potentaten. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Weckx.

De heer Weckx. — Mijnheer de Voorzitter, enigszins in een andere stijl dan de vorige spreker zou ik zeer kort aan de minister een paar vragen willen stellen.

De heer Van In. — Spreekt u de voorgaande spreker tegen?

De heer Weckx. — Inderdaad.

De voorgaande spreker heeft overdreven.

De heer Degroove. — Zeer juist.

De heer Weckx. — U kent het terrein niet goed, mijnheer Van In, wij zijn het beu vanuit een bepaalde hoek altijd te worden behandeld alsof wij Vlaamse Brusselaars niets zouden te zeggen hebben.

Ik ben sedert vijftien jaar schepen van één van de gemeenten van het Brusselse Gewest en ik kan de heer Debussère verzekeren dat wij voor zeer grote moeilijkheden staan op financieel gebied en dat het niet correct is te beweren dat deze moeilijkheden uitsluitend uit één bepaalde richting komen. Onze collega zal trouwens wel weten wat de oorzaak is van deze moeilijkheden. Als Vlaamse Brusselaar protesteer ik ook tegen het feit dat op zeven jaar tijd meer dan 12 pct. van het Gemeentefonds aan Brussel ontnomen is. (*Applaus op verschillende banken.*)

De heer Degroove. — Zeer juist.

De heer Weckx. — Het is niet mijn bedoeling daar verder op in te gaan. Wel merk ik op dat men, vóór men hier dergelijke zaken stelt, het dossier grondig moet ontleden en zich de moeite moet getroosten om op het terrein met de mensen te spreken die dagelijks met deze moeilijkheden te maken hebben.

Ik wou de minister de volgende vraag stellen. De lening, waarvan het ontwerp vandaag wordt voorgelegd, tot oplossing van de thesaurieproblemen van de ondergeschikte besturen van het Brusselse Gewest, geeft interessanter voorwaarden dan de saneringslening van 9 miljard van 1983. Ik merk op, ook ter intentie van de heer Debussère, dat er een aanzienlijk onderscheid is: de lening 1983 wordt integraal door de gemeenten terugbetaald. De interestlasten van de nieuwe lening 1984 echter zullen worden gedragen door een bijzonder krediet van 600 miljoen op de begroting van het Brusselse Gewest, zodat alleen de afbetaling van het kapitaal ten laste komt van de gemeenten en dit, als ik de minister goed begrepen heb, van 1985 af.

Heel wat gemeenten hebben nog trekkingsrechten op de saneringslening 1983 omdat zij in dat jaar met drastische saneringen zijn begonnen en bijgevolg van deze trekkingsrechten voor een groot gedeelte nog geen gebruik hebben moeten maken. Ik wou graag van de minister vernemen of die gemeenten onmiddellijk zullen kunnen profiteren van de nieuwe lening, zonder verplicht te zijn eerst hun trekkingsrechten op de saneringslening van 1983 uit te putten.

Zulks zou billijk en rechtvaardig zijn want de nieuwe lening biedt veel gunstiger voorwaarden dan de voorgaande. Indien de gemeenten, die in dit geval zijn, toch nog financiële moeilijkheden hebben, zou het hun mogelijk moeten zijn een beroep te doen op de nieuwe lening zonder ertoe verplicht te worden de trekkingsrechten op de vorige lening op te gebruiken, waarvan zij dan niet alleen het kapitaal maar ook de lasten integraal moeten terugbetalen.

Dit is een concrete vraag waarop ik graag een concreet antwoord zou krijgen.

Mijn tweede vraag betreft de agglomeratieraad. De jongste dagen zijn er belangrijke besprekingen aan de gang tussen de executieve van het Brusselse Gewest en een vertegenwoordiging van het college van de agglomeratie, die zouden moeten leiden naar een saneringsplan en naar het opmaken van de begroting 1984. Het is nogal sterk dat tot op heden nog geen begroting voor 1984 werd voorgelegd door de agglomeratieraad.

De minister heeft een zeer korte termijn bepaald, namelijk tot het einde van de week, en dit terecht want hij heeft al herhaaldelijk aan de agglomeratieraad gevraagd inspanningen te doen op dit vlak. Indien einde van deze week mocht blijken dat het niet mogelijk is tot een saneringsplan te komen en een begroting op te maken voor 1984, meen ik dat de nationale regering, waartoe de minister behoort, dringend maatregelen zou moeten nemen opdat de technische opdrachten van de agglomeratie — ik denk aan het ophalen van het huisvuil en de brandbestrijding, die nu tot tevredenheid van de Brusselse bevolking worden uitgevoerd — niet in het gedrang zouden komen.

Er zijn verschillende formules mogelijk, mijnheer de minister. Eventueel kan worden gedacht aan één, misschien zelfs twee regeringscommissarissen. Ik vind in ieder geval dat de regering alvorens zij met vakantie gaat, een beslissing moet nemen in het belang van het miljoen ionwoners die op het ogenblik in deze agglomeratie leven.

Tenslotte wil ik er in verband met de agglomeratie nog het volgende aan toevoegen. In het begin van dit jaar, bij de bespreking van de begroting voor 1984 van het Brusselse Gewest, heb ik een uitdrukkelijke oproep gedaan opdat de regering van de Europese verkiezingen gebruik zou maken om ook verkiezingen voor de agglomeratieraad te organiseren. Dit zou wenselijk zijn, niet alleen omwille van de moeilijkheden in de agglomeratieraad maar omwille van de uitstekende gelegenheid die het zou bieden om het politiek personeel van de Franse en Nederlandse cultuurcommissie te vernieuwen of eventueel gedeeltelijk in zijn functie te bevestigen. Ook deze personen hebben sinds twaalf jaar geen verantwoording voor het beleid moeten afleggen. Ik weet zeer goed waarover ik spreek. De regering is op mijn verzoek niet ingegaan.

Mijnheer de minister, ik vraag u met nadruk er bij de regering op aan te dringen dat zij een koninklijk besluit zou uitvaardigen — het gaat om een koninklijk besluit van maar twee regels — om agglomeratieraadsverkiezingen uit te schrijven.

Ik ben van oordeel dat het probleem Brussel niet zal opgelost zijn in 1984 en waarschijnlijk ook niet — laten we realistisch zijn — in 1985. Maar het is onhoudbaar dat wij verder zouden gaan met een instelling zoals ze op het ogenblik wordt beheerd; eigenlijk is er een afwezigheid van beleid. Ik heb het niet over de uitvoering van technische opdrachten. Ik spreek alleen over het beleid.

Mijnheer de minister, ik vraag u de tolk te zijn bij de regering van al de Brusselaars en van de meerderheid van onze collega's in de Senaat om te vragen dat nu eindelijk werk zou worden gemaakt van de verkiezingen voor de agglomeratieraad. Dit zou in het najaar van 1984, bijvoorbeeld in de maand november, kunnen gebeuren.

Mijnheer de Voorzitter, dit waren mijn vragen en opmerkingen in verband met dit ontwerp. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Robert Maes.

De heer R. Maes. — Mijnheer de Voorzitter, er bestaat, indien ik het tenminste goed voorheb, een Latijns gezegde waarin wordt beweerd dat het plezierig is iets twee keren te doen. Dit kan in sommige gevallen waar zijn, maar het is zeker niet plezierig hier over het probleem Brussel steeds maar opnieuw hetzelfde te moeten herhalen.

Gezien er echter wat het probleem Brussel betreft, zoals dan weer een Vlaams spreekwoord zegt, geen groter doven zijn dan die welke niet horen willen, gaan wij er maar mee door.

De gelegenheid wordt ons trouwens in de recente jaren steeds weer opnieuw geboden, omdat ook de ene leningoperatie voor Brussel, de andere opvolgt. Wij willen de twee facetten van deze problematiek zeer duidelijk onderscheiden.

En nu richt ik mij tot collega Weckx. Er zijn inderdaad twee facetten. Het houdt in dat wij aan de ene kant kritiek uitoefenen maar aan de andere kant remedies voorstellen. Wij zalven dus zowel als we slaan.

In de eerste plaats valt er heel wat te zeggen over het beheer van de meeste Vlaamse gemeenten — er kunnen een paar uitzonderingen zijn — en meer in het bijzonder over het beheer van de agglomeratie en dit reeds gedurende vele jaren.

Eerlijkheidshalve moet ik eraan toevoegen dat ook in vele andere, zowel Vlaamse als Waalse steden en gemeenten, allesbehalve zuinig werd beheerd, maar dit komt hier thans niet ter sprake.

Tenzij men zoals de heer Désir heeft gedaan — ik had er mij trouwens aan verwacht — vergelijkingen gaat maken. Deze moeten dan wel juist worden gemaakt, dit wil zeggen, met inachtnaam van allerlei bijzondere regelingen en omstandigheden die voor Brussel gelden.

Zo, bijvoorbeeld, bestaan er te Brussel toch twee cultuurcommissies, één noodzakelijke en één overbodige, maar die samen toch zowat 400 miljoen uitgeven in de sectoren onderwijs en cultuur, terwijl dit bedrag anders, althans voor zover het geen dubbel gebruik uitmaakt aan de Franstalige kant, door de gemeenten zou moeten worden uitgegeven.

Ook neemt het Rijk toch een zeer groot gedeelte van de kosten inzake het Nederlandstalig onderwijs te Brussel op zich — bijvoorbeeld kunstonderwijs, lager onderwijs enzovoort — en dit eveneens in de plaats van de gemeenten, waarvan de meesten trouwens bijzonder weinig besteden voor de culturele en onderwijsaangelegenheden van hun Vlaamse inwoners.

Men mag ook niet uit het oog verliezen dat de agglomeratie een aantal opdrachten uitvoert waarvan de gemeenten dus ontlast werden, dit wil zeggen: niet langer de uitgaven dienden ten laste te nemen. In principe moest de agglomeratie de uitgaven voor deze opdrachten met eigen inkomsten dekken. Het agglomeratiebestuur heeft echter verkozen om electorale en demagogische motieven het innen van de noodzakelijke retributies gedurende jaren te verwaarlozen en dit in tegenstelling met hetgeen in de gelijktijdig opgerichte randfederaties het geval was.

Moet ik nog eens, en dit voor de zoveelste keer dan, eraan herinneren dat de agglomeratie jarenlang van een retributie voor de ophaling van het huisvuil afzag en aldus de schulden bewust liet oplopen? Moet ik er trouwens ook nog eens aan herinneren dat de agglomeratie jarenlang een overbodig propagandablade uitgaf, dat in alle brievenbussen werd bezorgd en erin slaagde in de zaak van de huisvuilverbranding, enkele honderden miljoenen over de balk te gooien?

Moet ik er nog eens aan herinneren dat de agglomeratie ertoe overging gratis haar personeel bepaalde taken in sommige randgemeenten te laten uitvoeren?

Ook bepaalde Brusselse gemeenten, ik zei het al, hebben veel geld verkwist. Men denke maar aan de vakantiehôtels in Zuid-Frankrijk en allerlei betwistbare immobiliënoperaties. Sommigen hebben blijkbaar zelfs nu nog geld genoeg om eventueel in Overijse nieuwe nutteloze investeringen te doen.

De stad Brussel, die het al bij al niet slecht doet, heeft de jongste jaren heel wat gepresteerd inzake de vernieuwing van haar patrimonium. Maar toch vraag ik mij af of bijvoorbeeld, de speeltuinen die achter de Vlaamse schouwburg en aan de Groendreef werden ingericht, zoveel geld moesten kosten.

Kortom, zo een aantal gemeenten en in het bijzonder de agglomeratie er thans financieel slecht voorstaan en haast elk jaar met een lening moeten worden geholpen, is dit voor een flink deel hun eigen schuld. Wanneer ik echter zeg, voor een flink deel, houdt dit al vanzelf in dat het niet helemaal hun eigen schuld is.

De verdeling van het Gemeentefonds werd — en ook dat wordt hier telkens opnieuw herhaald — sedert 1976 op een drastische en, mijns inziens, niet helemaal gefundeerde manier in het nadeel van de Brusselse gemeenten herschikt. Ik wacht nog steeds, zoals zuster Anna, op het door mij gesuggereerde wetgevend initiatief van onze Brusselse Franstalige collega's om daar een mouw aan te passen. Met andere woorden, wanneer komt er een Brussels wetsvoorstel om van het Waalse aandeel in het Gemeentefonds, opnieuw enkele percenten af te nemen en het Brusselse aandeel daarmee te verhogen?

Als de Franstalige Brusselse collega's met dit wetsvoorstel nog lang wachten, wetsvoorstel dat hier gemakkelijk een meerderheid zou moeten halen, gaan zij mij nog verplichten er zelf een in te dienen. Stel u dat eens voor: een parlamentslid van de Volksunie dat een wetsvoorstel indient om het Brusselse aandeel in het Gemeentefonds te verhogen! *(Gelach.)*

Welke grote aanplakbrieven zal men dan aanbrengen om dit aan de Brusselse bevolking uit te leggen?

Ik heb hier ook al vroeger gezegd dat u er, mijnheer de minister, telkens opnieuw in slaagt, nieuw geld voor Brussel los te maken en dat Brussel daarmee beter gediend is dan met nieuwe instellingen. Nochtans moeten deze nieuwe instellingen voor Brussel er ook vroeg of laat komen en liever vroeger dan later, want de staatshervorming dient te worden verder gezet en inzake Brussel moet er ten bate van de Brusselse Vlamingen nog heel wat worden verwezenlijkt. De waar moet namelijk worden geleverd, waarvoor wij op nationaal vlak de compensatiefactuur reeds jaren geleden hebben betaald. Er moet zo rap mogelijk een fusie van de Brusselse gemeenten komen en dit zowel om de oplossing van het institutioneel probleem te vergemakkelijken als ten bate van de inwoners.

Er werden tientallen in feite overbodige of zelfs schadelijke fusies elders in het land doorgedreven, maar de meest noodzakelijke, namelijk deze te Brussel, blijft achterwege. Financieel lopen de belangen van gewest, agglomeratie en gemeente nu al door mekaar en vormen zij trouwens, zoals ik hier al meer dan eens heb gezegd, een soort communicerende vaten. Dit wordt door dit ontwerp eens te meer bevestigd gezien ten minste een deel van de uitgaven inzake deze lening opnieuw ten laste van de begroting van het gewest zullen vallen.

De agglomeratie moet zo rap mogelijk verdwijnen want wat daar gebeurt, is meer dan een *clochemerle*-geschiedenis geworden. Een orgaan,

op paritaire basis samengesteld, moet met het bestuur van het hele hoofdstedelijk gebied worden belast. Dit zou ook financieel zeer voordelig moeten uitvallen.

Zolang al deze maatregelen niet worden getroffen en alhoewel wij niet blind zijn voor de onmiddellijke financiële noden te Brussel, kunnen wij het huidige wetsontwerp onmogelijk goedkeuren. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à M. Lagasse.

M. Lagasse. — Monsieur le Président, je voudrais tout d'abord envisager le projet dans son ensemble. A cet égard, je serai bref, surtout après l'intervention de notre collègue M. Désir, qui a dit, très justement, que ce projet n'est rien de plus qu'un emplâtre sur une jambe de bois. Je crois pouvoir ajouter que, pour certaines communes, c'est moins que cela: ce n'est même plus un sparadrap!

Fondamentalement, le projet présenté par le gouvernement ne porte pas remède aux injustices graves dont sont victimes les Bruxellois depuis des années. La situation financière désastreuse de nombreuses communes bruxelloises ne cessera de s'aggraver en même temps que s'accroîtra l'atteinte portée par l'Etat central à l'autonomie des communes.

En premier lieu, il faut constater que la nécessité même d'une loi particulière pour les finances des communes de Bruxelles est la condamnation implicite, une fois de plus, de la formule de régionalisation du Fonds des communes imposée aux Bruxellois en 1976 et maintenue par le gouvernement actuel, alors que, cela a été démontré à maintes reprises, elle est inacceptable pour les contribuables de notre région.

A ce sujet, je dois exprimer mon étonnement, ma déception devant les déclarations d'un ministre de la Région bruxelloise, qui, en commission, déclarait tout simplement que cette formule de régionalisation du Fonds des communes lui paraissait intangible.

Non, monsieur le ministre, nous n'abandonnerons pas la lutte et M. Désir a rappelé les propositions formulées par un de vos prédécesseurs. Il en a lui-même présenté d'autres.

Il est impossible pour les Bruxellois de s'incliner devant cette formule qui les spolie véritablement de la moitié de ce qui leur revient.

En second lieu, il faut déplorer que le principe des compensations aux communes bruxelloises au titre de ce qu'on appelle la « mainmorte », et chacun sait aujourd'hui ce que ce terme signifie, n'est toujours pas appliqué. Depuis cinq ans, ce principe est reconnu, c'était du temps du gouvernement Martens I — nous en sommes à Martens Vbis — et, depuis lors, on tourne en rond, on répète que l'équité commande des compensations, on donne un grand coup de chapeau à ce principe, puis on parle d'autre chose. En attendant, plusieurs milliards sont soustraits à notre région.

Autre principe que l'on se contente de saluer sans l'appliquer: celui de l'accès au Fonds spécial créé par l'arrêté royal n° 208. Le Fonds d'aide au redressement financier n'est toujours pas accessible aux dix-huit communes bruxelloises, non plus qu'à l'agglomération, sans que ce refus puisse être justifié d'aucune façon.

M. Gramme, vice-président, prend la présidence de l'assemblée

Enfin, il faut dire et répéter qu'avec ce système d'emprunts, dont les charges ne sont plus supportées par l'Etat, dont les conditions sont dictées aux communes et les charges essentiellement supportées par elles, directement ou indirectement, on s'est engagé, pour plus d'une commune, dans une spirale infernale dont le premier effet est de permettre à l'Etat de saper l'autonomie des municipalités et de pratiquer à leur égard — je n'hésite pas à utiliser ce terme — un véritable chantage.

Mesdames, messieurs, ce que je viens de résumer a été dit par d'autres. Je m'en voudrais d'insister; il est trop évident que ce n'est même pas un ballon d'oxygène qu'on offre à des communes dans une situation devenue intenable.

Mon intention aujourd'hui est de consacrer l'essentiel de mon intervention à la situation particulière de l'agglomération et à l'attitude adoptée par l'autorité de tutelle à son égard.

Je suis sidéré de l'ignorance — car je veux croire qu'il ne s'agit pas de mauvaise foi — qui subsiste en ce qui concerne l'histoire de l'agglomération de Bruxelles et de ses difficultés financières.

Mesdames, messieurs, vous n'avez pas oublié que, il y a un an et demi, d'aucuns avaient formé le projet de supprimer purement et simplement l'agglomération de Bruxelles par un bout de loi qu'ils estimaient pouvoir

faire « avaler » facilement par le Parlement. Ils s'en vantaient ouvertement. Ils n'ont pas réussi dans cette voie: Ils avaient oublié qu'il existe un article de la Constitution créant l'agglomération de Bruxelles et que, de surcroît, dans la déclaration de ce gouvernement dont ils font partie, était réaffirmé le principe du statu quo des institutions bruxelloises.

Mevrouw N. Maes. — De federaties stonden vroeger ook in de Grondwet.

M. Lagasse. — Depuis lors, que constate-t-on, madame?...

Mevrouw N. Maes. — Dat de federaties met andere woorden, de Vlaamse gordel, weg zijn.

M. Lagasse. — ... Que les entraves de l'autorité de tutelle se sont multipliées comme à plaisir: d'une part, des arrêtés d'annulation par dizaines et, d'autre part, le refus des moyens financiers indispensables.

A cet égard, les deux lettres que le collège d'agglomération a reçues il y a une quinzaine de jours de l'autorité de tutelle méritent spécialement de retenir l'attention. Je puis en faire état librement ici puisqu'il en a été question — je l'ai lu dans le rapport — devant les sénateurs en commission et qu'à cette occasion, on a dit le contraire de ce qui est. Je reviendrai sur la portée de ces lettres. Tous ceux parmi vous qui se préoccupent du bon fonctionnement de l'exercice de la tutelle y trouveront sujet à méditation.

Mais auparavant, il me faut revenir sur les causes des difficultés financières que l'agglomération connaît aujourd'hui, depuis des années d'ailleurs, mais elles se sont considérablement accrues.

Après quoi j'évoquerai les efforts déployés, depuis un an et demi, par les dirigeants de l'agglomération pour présenter un plan financier de redressement.

Cette intervention, je l'estime indispensable, car il est temps de tuer une légende qui a été créée de toutes pièces et est entretenue par les adversaires de la Région bruxelloise qui n'ont qu'une idée: discréditer cette institution qui a vu le jour en vertu d'une loi de 1971.

Quelles sont donc les causes fondamentales des difficultés financières de l'agglomération?

Ayons la lucidité et le courage de le reconnaître, cette situation déficitaire est due fondamentalement aux lacunes du système de financement de la loi de 1971. A l'époque — je me permets de le rappeler sans vouloir me vanter — notre groupe avait dénoncé les vices mêmes du système en raison de l'imprécision des dispositions concernant le financement.

J'illustrerai ce que je viens de dire par huit faits qui méritent d'être retenus.

Tout d'abord, la loi avait prévu un Fonds spécial des agglomérations. Le principe figure toujours à l'article 51 de la loi du 26 juillet 1971. Ce Fonds n'a jamais été créé. Près de treize ans ont passé depuis les élections qui ont mis en place le conseil d'agglomération et depuis treize ans, on n'a pas trouvé le moyen, le temps ou plus probablement la volonté de créer ce Fonds spécial. Voilà donc une disposition légale qui se trouve inscrite dans les codes et qui n'est pas appliquée.

Ensuite, le crédit spécial qui doit être inscrit chaque année au budget de l'Intérieur n'a pas été réévalué. En 1979, il était de 200 millions; en 1984, cinq ans plus tard, il n'a nullement augmenté, il a même diminué puisqu'il est de 198 millions à l'heure actuelle.

3° La part de l'agglomération qui doit être prélevée sur le Fonds des communes a diminué considérablement. Loin d'avoir été indexée, elle a fondu au cours des ans. Voici des chiffres. Elle était, en 1976, de 211 millions; en 1979, de 177 millions; en 1983, de 146 millions. C'est là une curieuse façon d'indexer les ressources.

J'ajoute que, pour des raisons qui n'ont jamais été expliquées, cette part n'est pas calculée sur la part spéciale revenant à la ville de Bruxelles alors que, dans la logique des choses, il s'agit d'un pourcentage de l'ensemble des sommes réservées à la région de Bruxelles qui devrait être à la base du calcul.

4° Les retards cumulés de l'Etat dans le transfert des sommes qu'il perçoit ou doit percevoir pour le compte de l'agglomération se traduisent à l'heure actuelle, d'après les documents officiels en la matière, par un montant supérieur à 1 250 millions. Ceci signifie que nous devons emprunter et supporter l'intérêt de cette somme considérable.

5° Nous subissons un retard considérable dans l'octroi de la subvention prévue pour l'usine d'incinération. Ici, je ne mets pas en cause la secrétaire d'Etat de l'équipe actuelle qui est compétente en la matière. Je rappellerai toutefois que la réalisation de l'usine d'incinération dont le projet est reconnu par tous comme un modèle dont s'inspirent d'autres pays et qui intéresse diverses régions du nôtre, connaît un retard de plus de quatre ans. Les raisons en sont inexplicables ou malheureusement trop explicables. On a retardé, freiné, usé de tous les moyens dilatoires, ce qui a causé un préjudice d'un demi-milliard à l'agglomération de Bruxelles. C'est un demi-milliard qui a été jeté, purement et simplement.

6° Je signalerai encore que les retards du ministre de l'Intérieur en ce qui concerne le matériel du service d'incendie se sont cumulés pendant sept ans et ont obligé ce service de l'agglomération à acquérir lui-même sans subvention immédiate, l'équipement reconnu comme strictement indispensable pour assurer la sécurité des habitants de Bruxelles.

7° Jusqu'à présent, la province de Brabant n'a pas trouvé le temps de mettre au point les modalités qui permettraient l'octroi de subventions au service de la propreté publique à Bruxelles. De telles subventions sont actuellement versées aux intercommunales du Brabant wallon et du Brabant flamand. Je sais bien que le principe est admis depuis peu. Le principe est admis mais la députation permanente doit encore, paraît-il, réfléchir aux modalités d'application. En attendant, chaque année, plusieurs dizaines de millions sont refusés aux Bruxellois alors qu'ils sont accordés aux habitants du Brabant wallon et du Brabant flamand.

Un rappel ne me paraît pas inutile car j'ai pu constater, lors de conversations improvisées, que nombre de membres de cette assemblée semblent avoir oublié un fait : c'est le gouvernement qui s'est opposé, il n'y a guère, à ce que l'agglomération soit autorisée, comme les communes, à augmenter son précompte immobilier et son impôt sur les personnes physiques. Alors que l'agglomération a assumé des charges et des responsabilités qui incombait aux communes, alors qu'on a reconnu indispensable, dans les circonstances actuelles, de permettre l'augmentation de l'impôt sur les personnes physiques et du précompte immobilier, lorsque des amendements ont été proposés au projet gouvernemental pour que la même faculté soit reconnue au conseil d'agglomération, c'est le gouvernement lui-même qui a combattu cette initiative. Personne n'a même tenté jusqu'à présent de donner une justification de ce refus.

Devant une telle situation, qu'ont fait les responsables de l'agglomération ? Ils ont agi comme les communes bruxelloises ; ils ont fait autant qu'elles et, j'ose le dire, même davantage que plusieurs d'entre elles.

L'agglomération a appliqué ces dernières années des mesures de restriction de plus en plus rigoureuses et elle a cherché, parallèlement, à se procurer des ressources nouvelles malgré le refus, que je viens de signaler, de toute possibilité d'augmenter l'impôt sur les personnes physiques et le précompte immobilier.

Il est de mon devoir de dire que les tentatives pour faire approuver un plan financier de cinq ans réalisant progressivement l'équilibre budgétaire, malgré les manquements de l'Etat à ses obligations, ont été poursuivies depuis le mois de mars 1983, inlassablement, avec une ténacité au moins comparable à celle dont ont fait preuve les communes bruxelloises. C'est mon devoir d'en parler ici puisque certains prétendent que l'agglomération, à la différence des communes, aurait refusé de faire un quelconque effort.

Mesdames, messieurs, je tiens à dire solennellement que rien n'est plus faux et que ceux qui ont tenu ce genre de propos, notamment en commission du Sénat puisque j'en trouve trace dans le rapport, ont dit le contraire de la vérité.

Depuis mars 1983, les dirigeants de l'agglomération n'ont ménagé aucun effort. Ils en sont actuellement au quatrième plan financier. Ces plans, élaborés patiemment, successivement, avec ténacité, après des négociations prolongées comme à plaisir par certains, ont été finalement systématiquement refusés. Je suis prêt à détailler ces tentatives ; j'en ai ici une relation écrite, éloquentes par elle-même dans sa sécheresse. Je voudrais en donner au moins un bref résumé.

Dans une première phase, qui commence au mois de mars 1983, furent élaborés les plans adoptés par le conseil d'agglomération, sans concertation avec l'autorité de tutelle parce que celle-ci, à deux reprises, a refusé tout dialogue. (*Signes de dénégation du ministre de la Région bruxelloise.*)

Les lettres se trouvent dans mon dossier, monsieur le ministre, il ne faut pas nier de la tête. Vous nous avez dit : commencez par faire approuver vos plans par le conseil et nous parlerons ensuite. Pendant cette phase, le conseil élabore donc un premier plan et reçoit, au mois

de mai, la réponse du ministre : nous ne le rejetons pas, mais nous ne pouvons l'approuver, tâchez de trouver des améliorations.

Le conseil a présenté au début du mois de juillet 1983, un deuxième plan qui a connu le même sort. Pendant cette phase, la région a refusé tout dialogue. Certes, elle ne refusait pas catégoriquement, mais n'acceptait pas non plus d'intervenir. En attendant, elle accordait des avances à valoir sur l'emprunt de 1983.

Deuxième phase : lorsque l'agglomération eut élaboré son troisième plan, en septembre 1983, l'autorité de tutelle adopta une autre stratégie, consistant à tenir des réunions préalables et conviant les chefs de cabinet à rencontrer une délégation du collège. Effectivement, des réunions eurent lieu au cours du mois de septembre et au début du mois d'octobre. Je tiens à dire qu'elles parurent constructives et pouvoir donner des résultats positifs, puisqu'un préaccord sur les grandes orientations du plan financier en ce qui concerne les recettes et les dépenses fut admis par les chefs de cabinet. Il ne restait plus qu'à le faire approuver par l'exécutif. C'est alors que les difficultés ont commencé, parce que celui-ci s'est manifestement dérobé en reportant à plus tard et, finalement, en désavouant le préaccord dont je viens de parler.

En avril de cette année, sur l'insistance des responsables de l'agglomération, il y eut une reprise des négociations avec nouvelle documentation, nouvelle proposition, toujours en concertation avec les chefs de cabinet. Ceux-ci nous promettent une réponse de l'exécutif dans un délai de quinze jours. En fait, nous avons dû attendre la fin du mois de juin pour recevoir la réponse.

Le 14 juin encore, nous devions attirer l'attention de l'exécutif sur les conséquences de son retard à se prononcer clairement et nous demandions qu'au moins une avance soit faite, et sur le solde de l'emprunt de 1983, et sur l'emprunt de 1984. Nous avons fait remarquer les conséquences dommageables qu'un refus de trésorerie aurait sur le fonctionnement des services indispensables auxquels la population a droit.

C'est par lettre du 22 juin dernier que l'exécutif a fait connaître sa réponse, partielle toutefois, puisque dans cette lettre, pourtant détaillée, il est vrai, il n'est question que du budget de 1984 et, plus spécialement, des recettes prévues dans le projet de budget de cette année. Il faut savoir que ce projet de budget avait été communiqué à la mi-mars et recevait donc réponse le 22 juin.

Essentiellement, dans cette réponse, l'autorité de tutelle faisait savoir qu'elle ne pourra de toute façon, à quelques exceptions près, approuver les nouvelles recettes imaginées. Elle demande donc de réduire le déficit pour 1984 aux trois quarts du montant prévu au budget modifié de 1983. Cela signifiait, en clair, qu'il fallait faire des économies à raison de 333 millions, c'est-à-dire pratiquement sur les traitements et sur le fonctionnement.

Je ne sais pas si vous vous rendez compte de ce que cela signifie : recevoir fin juin une lettre vous enjoignant de faire 333 millions d'économies, c'est-à-dire, ce qui représente, pour vous donner un ordre de grandeur, 15 p.c. des salaires et traitements.

Quelques jours plus tard, par une deuxième lettre, l'exécutif fait savoir qu'il ne pourra envisager d'autoriser une avance de trésorerie que moyennant quatre conditions préalables. Ici encore, je puis les citer, puisqu'elles sont résumées dans le rapport de la commission :

1° L'approbation par le conseil d'agglomération — la lettre est arrivée le 1er juillet — d'un budget conforme aux exigences de la tutelle ;

2° L'approbation par le conseil d'un plan financier de cinq ans que le ministre aurait approuvé ;

3° Le désistement de tous les recours introduits depuis sept ans contre l'autorité de tutelle ;

4° Le renvoi de tous les agents non statutaires ou temporaires, dont le contrat a fait l'objet d'une annulation par l'exécutif de la Région bruxelloise alors que — vous le savez certainement — toute une série de ces annulations ont été elles-mêmes annulées par le Conseil d'Etat.

M. Demuyter. — Pas sur le fond !

M. Lagasse. — Peu importe, elles ont été annulées !

Dès l'instant où le Conseil d'Etat a constaté que la tutelle n'avait pas fonctionné conformément à la loi, cela signifie que l'arrêté est annulé.

M. Demuyter. — Uniquement sur la forme. En effet, il n'y avait pas trois signatures, mais une seule. Vous avez essayé de faire croire que l'annulation portait sur le fond.

M. Lagasse. — Pas du tout.

M. Hatry, ministre de la Région bruxelloise. — Certainement! Vous essayez encore en ce moment.

M. Lagasse. — J'apprécie, monsieur Demuyter, votre intervention parce qu'elle me permet d'introduire quelques précisions. Je demande donc à M. le Président de m'excuser si je dépasse de quelques instants mon temps de parole.

Lorsque l'autorité de tutelle annule en violant des règles de forme, celui qui est lésé introduit un recours devant le Conseil d'Etat, fait valoir comme premier argument cette méconnaissance des règles de forme et y ajoute d'autres arguments qui peuvent concerner le fond même du problème, notamment la façon dont la tutelle interprète la loi. Lorsque le Conseil d'Etat constate la violation d'une règle de forme, il annule immédiatement. Il devient donc inutile d'examiner les autres arguments.

Je prétends — et nous avons à notre appui les meilleurs auteurs ainsi que la jurisprudence du Conseil d'Etat — que c'est le droit de l'agglomération, comme des communes, d'engager du personnel par contrat. Vous venez nous dire que nous devons dénoncer tous nos contrats et méconnaître un principe de base. J'attire l'attention des municipalistes: admettre une telle position aurait des répercussions pour tous les responsables des pouvoirs subordonnés, pour les gestionnaires des communes de tout le royaume.

M. Demuyter. — Les communes bruxelloises l'ont admis dans les faits; vous seuls, à l'agglomération, vous placez au-dessus des autres.

M. Lagasse. — Pourquoi dites-vous cela?

M. Demuyter. — Parce que c'est la réalité!

M. Lagasse. — Vous avez, dans votre commune, ou en tout cas dans d'autres communes bruxelloises, recouru à des contrats d'engagement pour des actions ponctuelles.

M. Demuyter. — Pas depuis le blocage des recrutements.

M. Lagasse. — Non, pas depuis le blocage.

Nous avons conclu ces nouveaux contrats à la suite des annulations qui ont été elles-mêmes annulées. Vous comprenez donc que votre quatrième condition est absolument inacceptable comme règle générale.

Notre tâche à l'agglomération, à l'heure actuelle, consiste à examiner par cas la situation de chacun de ces cocontractants, que leur contrat ait été annulé ou non, que l'annulation ait elle-même été annulée par le Conseil d'Etat ou que celui-ci n'ait pas encore statué. Nous examinons concrètement si cette collaboration qui, par essence, est de caractère temporaire, est encore justifiée à l'heure actuelle. Dans un certain nombre de cas, nous sommes arrivés à la conclusion que cette collaboration ne sera plus nécessaire dans quelques semaines ou dans quelques mois, mais il ne s'agit aucunement d'un principe général.

M. Demuyter. — C'est une coïncidence!

M. Lagasse. — Où donc voyez-vous une coïncidence?

M. Demuyter. — Dans le fait que, subitement, vous vous apercevez que cette collaboration n'est plus nécessaire.

M. Lagasse. — Sachez qu'au cours des derniers mois, nous avons renoncé au concours d'un certain nombre de contractuels. Nous avions des contrats de remplacement. Dès le moment où l'agent absent est revenu, nous avons mis fin au contrat et nous continuons exactement dans la même voie.

Voilà donc le contenu des deux lettres que l'autorité de tutelle a fait parvenir fin juin, début juillet, au collège de l'agglomération.

Nous devons constater qu'après des réunions multiples, après des négociations prolongées, négociations qui à certains moments nous avaient parues constructives — du reste, nous avons dans notre dossier des lettres de certains ministres se réjouissant des progrès accomplis —, après des préaccords sur les orientations générales, préaccords qui, il est vrai, n'étaient conclus qu'avec des chefs de cabinet, après que nous ayons envoyé à maintes reprises des documents qui nous étaient toujours demandés d'extrême urgence, voici que l'exécutif bruxellois nous dit

sèchement d'une part, qu'il refuse nos projets de recettes nouvelles pour 1984 et qu'il nous prie de réduire nos dépenses d'un tiers de milliards et, d'autre part, que nous n'aurons aucune avance de trésorerie tant que les quatre préalables ne seront pas réalisés.

M. Leemans reprend la présidence de l'assemblée

Je m'en voudrais de commenter ces quatre préalables et spécialement les deux dernières conditions. Je dirais seulement, car je ne cherche en aucune façon à polémiquer, que ces deux dernières conditions qui concernent le désistement de toutes les actions en justice introduites contre l'autorité de tutelle depuis 1977 et la dénonciation de tous les engagements contractés, témoignent d'une conception très particulière de l'exercice de la tutelle. Je doute fort, messieurs les ministres, que le Conseil d'Etat puisse jamais admettre comme valable un désistement d'un recours contre l'autorité de tutelle qui aurait été fait sur injonction de cette autorité de tutelle avec chantage à l'aide financière. Je vous invite en tout cas à prendre conseil auprès de vos meilleurs juristes.

Qu'a fait le collège de l'agglomération lorsqu'il a reçu ces deux lettres du mois de juin? Il a immédiatement pris quatre décisions.

Premièrement, il a mis en chantier un nouveau plan de redressement dont il a fait part à l'autorité de tutelle.

Deuxièmement, il a réuni tous les chefs de groupe du conseil d'agglomération — majorité et opposition se sont retrouvées autour de la table — afin que chacun définisse clairement sa position et prenne ses responsabilités.

Troisièmement, il a proposé à l'autorité de tutelle une rencontre à bref délai dans la quinzaine. Je dis immédiatement que, très rapidement, cette proposition a été retenue et même avancée par le ministre des Affaires bruxelloises.

Quatrièmement, le collège a redemandé avec insistance une avance de fonds qui permette d'éviter l'arrêt de la « machine » à la fin du mois. A cet égard, nous avons notamment attiré l'attention de l'autorité de tutelle sur une créance importante que l'agglomération a contre diverses communes bruxelloises, créance qui au total dépasse les 500 millions, créance qui devrait pouvoir être mobilisée et permettre une avance de fonds même si la Région bruxelloise n'a pas d'autres possibilités, ce dont je me permets de douter.

Voilà la réponse que le collège a fournie voici deux semaines. Depuis lors, le nouveau plan est en cours de préparation et je puis même dire qu'il est quasi terminé. Par ailleurs, les chefs de groupe ont été réunis; cette réunion a été dans l'ensemble positive puisqu'elle a permis à tous les responsables, quels que soient leur régime linguistique ou leur appartenance politique, d'affirmer la nécessité absolue d'assurer à la population bruxelloise tous les services prévus par l'article 4 de la loi du 26 juillet 1971, et donc la nécessité de donner, de toute urgence, à l'institution, les moyens financiers indispensables.

Dois-je rappeler que tous les groupes du conseil d'administration ont voté, fin juin, l'octroi de trois douzièmes provisoires? Il serait assurément paradoxal, pour ne pas dire incohérent, de voter trois douzièmes provisoires et de s'empreser ensuite de bloquer tous les moyens de trésorerie pour qu'ils ne servent à rien. Or la trésorerie existe, je le répète, elle peut être mobilisée immédiatement, il suffit pour ce faire, d'un peu de bonne volonté.

En troisième lieu, le collègue a été reçu, jeudi dernier — il y a donc une semaine —, par l'autorité de tutelle. La réunion s'est déroulée dans un climat positif qui a permis d'établir un calendrier prévoyant quatre réunions à bref délai. La première s'est tenue dès le lendemain, le vendredi 13 juillet. Je dois souligner que le jour où cette première réunion avait lieu, l'agglomération recevait du ministre des Affaires bruxelloises, une sommation prenant prétexte de ce qu'au regard de la loi, il y avait un retard dans l'approbation du budget 1984 comme si toutes les communes avaient adopté leur budget avant le 1er décembre de l'année dernière; prenant d'autre part prétexte, de ce que le compte 1983 n'était pas encore approuvé mais en fait il est aujourd'hui clôturé et sera soumis au prochain conseil; prenant prétexte encore de ce qu'il appelait: une double violation de la loi, le ministre annonçait l'envoi d'un commissaire si, dans les délais les plus courts, il ne recevait pas et le budget 1984, et le compte relatif à l'exercice 1983, approuvés par le conseil.

Mesdames, messieurs, je m'abstiendrai de commenter ce double jeu parce que d'une part, je ne veux ni engager de polémique, ni compliquer les choses et d'autre part, je veux encore croire qu'il sera mis fin à une attitude purement négativiste.

Les faits sont suffisamment clairs. Chacun de vous peut, dès à présent, en juger. Notre projet de budget a été soumis pour avis à l'autorité de tutelle, au mois de mars dernier; cet avis nous est parvenu le 22 juin 1984. Des projets d'amendement ont immédiatement été élaborés par le collège et aujourd'hui soir, celui-ci sera invité à se prononcer sur ce projet de budget amendé. Peut-on demander plus grande diligence?

Quant au compte relatif à l'exercice 1983, sa confection est achevée, je l'ai déjà dit, depuis deux jours et il sera, lui aussi, soumis à la réunion du conseil de ce soir.

Nul n'ignore pourtant les difficultés qu'il y a à réunir un conseil en cette période de l'année. C'est, je crois, tout à fait inhabituel. Néanmoins, l'agglomération, qui n'a ménagé aucun effort, a décidé de convoquer ses septante-huit conseillers aujourd'hui soir.

Dans un tel contexte et après vous avoir rappelé toutes ces tentatives, le fait de déclarer que l'agglomération ne respecte pas la loi et, pour ce motif, lui refuser tous moyens financiers de payer ses traitements, ses fournisseurs et notamment le concessionnaire chargé d'évacuer les immondices et, de surcroît, de lui annoncer l'envoi d'un commissaire du gouvernement relève, à mon avis, d'une conception, pour le moins étrange, de l'exercice de la tutelle. Il est certain que cela donnera lieu à des commentaires désabusés de la part de tous ceux qui se préoccupent de l'autonomie communale.

En terminant, je voudrais rappeler des faits moins récents mais qui méritent tout autant de retenir l'attention et notamment la vôtre, madame et monsieur le ministre.

Les dispositions de la loi communale sur l'envoi d'un commissaire du gouvernement ont été modifiées en 1887. Il est intéressant de reprendre les travaux parlementaires et de voir à la suite de quelles circonstances le législateur a remis sur le métier ces dispositions législatives.

Il y avait eu des abus, commis par les ministres de l'Intérieur de l'époque. Figurez-vous que les ministres de l'Intérieur de l'époque s'étaient imaginés de donner des injonctions à certaines communes. C'était une simple coïncidence, c'était des communes dont la majorité politique ne leur plaisait pas. Sous prétexte d'interpréter la loi, ces ministres se substituaient au pouvoir communal par le jeu des injonctions.

Il se fait que le texte de la loi communale de l'époque prêtait à discussion et à controverse.

C'est pour mettre fin à ces controverses et à de tels agissements que la loi fut modifiée.

Je ne résiste pas à l'envie de vous lire certains passages du rapport, vous le trouverez en entier dans la *Pasimomie* 1887, page 603. « Désormais, » disait le rapporteur, « on ne pourra envoyer un commissaire spécial que quand les autorités auront méconnu soit des lois, soit des règlements et arrêtés de pouvoir central ou provincial, et non plus parce qu'un ministre aurait abusivement donné des injonctions en dehors des lois. »

Et il continue: « S'il y avait un ministre libéral, » et c'est encore une coïncidence car à l'époque, c'était des ministres de l'Intérieur libéraux qui avaient commis ce genre d'agissements « si jamais un ministre libéral veut encore donner des injonctions à des bourgmestres, ceux-ci répondront: vous n'avez pas le droit, le texte de la loi ne vous le donne pas, nous ne vous suivrons donc pas. »

Et le rapporteur poursuit: « Cette attitude des bourgmestres sera conforme à l'indépendance du pouvoir communal, et nous espérons qu'à l'aide de la modification de la loi, le gouvernement libéral qui pourrait un jour avoir la tentation de reprendre les errements de 1878 et de 1884, n'osera plus commettre l'abus que nous cherchons en ce moment à prévenir. »

Monsieur le ministre, cet avertissement donné il y a près d'un siècle demeure pleinement valable.

L'agglomération de Bruxelles, malgré les difficultés financières exceptionnelles qu'elle connaît et que connaissent aussi les communes bruxelloises, a, je le répète solennellement, satisfait comme ces communes à ses obligations légales et elle continuera à le faire.

Mais pour cela, il faut qu'elle ne se heurte plus à une attitude discriminatoire, il faut qu'elle rencontre bonne volonté et loyauté. C'est indispensable au dialogue.

Monsieur le ministre, la balle est dans votre camp, et les tout prochains jours nous apprendrons si cette condition est réalisée. (*Applaudissements sur les bancs du FDF.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Lagae.

De heer Lagae. — Mijnheer de Voorzitter, na de uiteenzetting van de heer Lagasse zou het wellicht logisch zijn voor te stellen dit ontwerp niet goed te keuren, vermits wij de indruk hebben dat degenen die het voordeel ervan moeten ontvangen daar weinig belang aan hechten en er overigens niet bijzonder gelukkig mee zijn. Het is echter niet mijn bedoeling deze weg op te gaan. Ik meen dat wij er goed aan doen dit wetsontwerp goed te keuren omdat wij de regering en in het bijzonder degenen die verantwoordelijkheid dragen in deze aangelegenheid, vertrouwen mogen schenken voor de bijzonder zware opdracht die zij zich stellen.

Mag ik even iets rechtzetten? Niemand van ons heeft iets tegen om het even welk gemeentebestuur, ook niet tegen de gemeentebesturen van Brussel. Ik zeg dat zeer duidelijk, al mocht ik eraan toevoegen dat deze gemeentebesturen geen bijzondere inspanning hebben gedaan om zich binnemelijk te maken.

Er is hier heel wat gezegd dat zeer begrijpelijk overkomt. Ik heb geen speciale kritiek tegenover de Brusselse gemeentebesturen, maar bepaalde kritiek die hier werd geuit, is niet zonder grond, mijnheer de minister, en kan ook gelden voor andere steden in dit land. Het debat dat hier wordt gevoerd — en dit is misschien de aanleiding tot mijn onbehagen — is geen debat onder de verantwoordelijken voor het Brusselse Gewest enerzijds, en enkele verantwoordelijken uit de gemeentebesturen van Brussel anderzijds. Dit debat mag het hele land interesseren. En dat men er zich niet van af make met te zeggen dat het niet alleen in Brussel misloopt en dat ook andere gemeenten inderdaad kritiek verdienen.

Ik wil er meer in het bijzonder de aandacht van de verantwoordelijken in Brussel op vestigen dat er buiten Brussel ook gemeentebesturen zijn die een pleidooi kunnen houden voor minder belastingen en meer ontvangsten van het Rijk.

Mijn onbehagen neemt nog toe omdat wij hoe langer hoe minder weten wie in Brussel eigenlijk de voogdij uitoefent. Is het de overheid die een voogdij heeft over bepaalde ondergeschikte besturen? Of zijn het de ondergeschikte besturen die de les lezen en de voogdij uitoefenen over de regering? (*De heer Debussère applaudisseert.*) Dat heeft niets te maken met een centrale regering of een gewestelijke regering, noch met centralisatie of met decentralisatie. Zo iets kan evengoed gebeuren in een stelsel waarin de voogdij wordt toevertrouwd aan een andere dan de nationale regering. Ik herinner mij debatten van vroeger waarin werd nagegaan welke de mogelijkheden zijn van autofinanciering in de grote agglomeraties enerzijds, en de kleinere steden en landelijke gemeenten anderzijds.

Ik blijf nog altijd van mening dat onze kleinere steden en onze landelijke gemeenten minder ontvangen van de zogeheten solidariteit, over minder eigen middelen beschikken, aan hun inwoners minder voordelen kunnen geven en niettemin zwaarder worden belast. Ik wilde in dit debat graag hun stem laten horen.

Nu zal ik handelen over de voogdij. Misschien komt dat voor u niet zo goed uit, mijnheer de minister, hoewel ook u weet dat men, wanneer men op zeker ogenblik een belangrijke schuldeiser wordt van sommige instellingen, in het begin wel degelijk schuldeiser is maar daarna een soort gevangene, een soort gegijzelde van de schuldenaar. Ik wens hiervoor te waarschuwen wanneer wij deze weg opgaan.

Gedurende al de tijd dat ik deze debatten meemaak, heeft men hier herhaaldelijk gewezen op de verschillen inzake dotaties, het berekenen van dotaties en hoe de dotatie vroeger groter is geweest en daarna relatief kleiner. Dat is een historisch feit en wij zullen het niet loochenen.

Men moet mij toch nog bewijzen dat deze dotatie, zelfs wanneer zij is verminderd, abnormaal klein zou zijn en daardoor op een onrechtvaardige manier te laag.

In heel wat gemeenten zijn de bijdragen van het fonds de jongste jaren gestegen of verminderd. Ik meen niet dat die gemeenten daarom altijd het recht hebben om te beweren dat zij slecht zijn behandeld, dat zij onrechtvaardig zijn behandeld of zelfs, dat zij principieel onrechtvaardig zijn behandeld.

Bepaalde pleidooien komen er uiteindelijk op neer de minister te zeggen: als u ons meer geld zou geven, zouden wij het ook opkrijgen.

Laten wij niet oververeenvoudigen. Wij moeten ons er rekenschap van geven dat de cijfers van vroeger niet noodzakelijk juist zijn en dat we allerlei latere tegemoetkomingen, ingevolge allerlei druk, ook niet mogen verwaarlozen.

Het geval van de agglomeraties is voor ons de grootste ontgoocheling en geeft het meeste onbehagen. Moet ik u eraan herinneren dat het de bedoeling was aan agglomeraties zoals die van Brussel een instrument

te geven dat op een meer rationele, een meer doeltreffende en een goedkopere manier bepaalde opdrachten zou uitoefenen? Men meende dat de negentien gemeenten bepaalde problemen beter centraal konden opvangen en op die manier beter werken. Wat is daarvan terechtgekomen?

Het is de heer Lagasse perfect gelukt uit te leggen wat er allemaal om de hoek kwam kijken. Het is altijd gevaarlijk zelf zijn zaak voor de rechtbank te bepleiten. Een *oratio pro domo* is een moeilijke *oratio*. Hij heeft de indruk niet kunnen wegnemen dat de agglomeratie allerlei redenen inroept om uit te leggen waarom het financieel niet gaat. Hij heeft ons er niet van overtuigd dat de agglomeratie financieel niet beter kon worden beheerd.

Ik kom tot mijn besluit. Het is niet zonder een zeker onbehagen dat wij dit wetsontwerp goedkeuren. Wij stellen vast dat men er, na tien jaar uitgesproken crisis, in bepaalde milieus nog niet van overtuigd is dat er besparingen kunnen en moeten worden gedaan. Men roept verschillende redenen in waaraan die financiële moeilijkheden zouden te wijten zijn. Andere collega's vóór mij hebben het ook reeds gezegd dat deze redenen echter eveneens gelden voor steden als Brugge, Gent, Hasselt, Mechelen, Leuven en voor een hele reeks Waalse steden.

Men heeft nog niet kunnen verklaren waarom de opcentiemen in bepaalde Brusselse gemeenten lager liggen dan de doorsnee opcentiemen in de Brabantse gemeenten.

M. Demuyter. — Cela porte sur une masse taxable différente. Les centimes additionnels sont plus hauts qu'ailleurs.

M. Lagae. — Votre interruption me fait plaisir.

Voor de belastingplichtige maakt het geen verschil uit wanneer zijn inkomen tegen 30 pct. wordt belast of hij in een bepaalde gemeente woont. Hoe groter de bevolkingsdichtheid, dus hoe groter de belastbare materie, des te gemakkelijker is het voor de gemeente haar begroting in evenwicht te houden. In landelijke gemeenten waar het kadastraal inkomen lager is en de woningen veel verder verspreid liggen, zal men met dezelfde opcentiemen minder ontvangen. Men zal de opcentiemen derhalve verhogen, zodat de belastingplichtige meer zal moeten betalen. Voor woningen gelegen aan een bepaalde laan in Brussel met een kadastraal inkomen van 130 000 frank zal men echter lagere opcentiemen kunnen heffen om hetzelfde inkomen te verwerven.

Daarin hebt u inderdaad gelijk, maar daarover beklaag ik mij juist. Daar waar de belastbare materie het gemakkelijkst te vinden is, meent men te moeten compenseren met lagere opcentiemen.

Men heeft ook onvoldoende kunnen bewijzen dat de controle op bepaalde diensten die afhangen van de Brusselse gemeenten efficiënt is. Bepaalde OCMW verhandelen zeer belangrijke sommen zonder dat daarop — onder ons gezegd — ernstige controle wordt uitgeoefend.

Ik spoor de regering ertoe aan op de ingeslagen weg verder te gaan, maar dan op een meer efficiënte manier, zodat de voorgedij werkelijk vruchten kan dragen. (*Applaus op sommige banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Demuyter.

M. Demuyter. — Monsieur le Président, c'est la première fois que je monte à cette tribune depuis que j'ai quitté mes fonctions de ministre de la Région bruxelloise. Etant donné le laps de temps qui s'est écoulé, je crois avoir suffisamment de détachement pour évoquer certains points de ce débat.

Je voudrais d'abord, à l'attention de madame De Pauw qui m'a mis en cause en évoquant certaine brochure communale, souligner que cette brochure est entièrement bilingue sauf en ce qui concerne le secteur de l'enseignement qui, à Ixelles, est uniquement francophone. Dès lors, des textes bilingues dans cette brochure constitueraient du racolage. Si certains organismes se complaisent dans ce genre de sport, je m'y refuse absolument.

Cela étant, on a parlé, avec beaucoup d'objectivité, notamment des orateurs CVP et de la Volksunie, de l'incidence de la chute de la part bruxelloise dans le Fonds des communes. Un membre de la Volksunie a même reproché aux parlementaires bruxellois de ne pas encore avoir déposé une proposition de loi qui donnerait une meilleure part à Bruxelles. Je lui répondrai que je ne tiens nullement, quant à moi, à prendre une partie de ce qui revient à la Wallonie ou à la Flandre! Par contre, il conviendrait, à mon sens, de fixer des critères objectifs plus valables que les critères actuels.

Je rappelle que les trois critères en vigueur sont la superficie, ce qui signifie que Bruxelles a une part ridicule, la population bruxelloise qui est en chute libre, et les revenus qui sont rattachés à la population. Ainsi, les Bruxellois se trouvent-ils dans un cercle infernal.

J'ai proposé à l'époque, et M. Désir l'a rappelé, d'ajouter un critère objectif supplémentaire qui n'intéresserait pas uniquement Bruxelles, mais aussi les deux autres régions: celui de la densité de la population.

En effet, aussi longtemps qu'on ne modifiera pas cette répartition par un critère supplémentaire rétablissant un certain équilibre, les emprunts ne seront que des emplâtres ou des ballons d'oxygène indispensables pour survivre.

Les intervenants ont longuement évoqué le problème de l'agglomération. Historiquement parlant, il est exact qu'à plusieurs reprises, l'agglomération n'a pas eu les ressources auxquelles elle pouvait prétendre. Par le fait de manque de décision politique — on a parlé notamment de l'usine d'incinération —, l'agglomération a eu là un manque à gagner de plusieurs centaines de millions.

Il n'en reste pas moins vrai, monsieur Lagasse, qu'il est des domaines où l'agglomération n'a pas, jusqu'à présent, consenti les efforts nécessaires.

Il est certain que le personnel de l'agglomération bénéficie d'un régime nettement plus favorable. (*Signes de dénégation de M. Lagasse.*) Vous pouvez, monsieur Lagasse, faire des signes de dénégation; je peux vous citer des exemples où, à grade égal, certains fonctionnaires gagnent 30 à 40 p.c. de plus qu'à l'Etat ou dans les communes.

Une partie du personnel étant passée de la commune à l'agglomération, pour les seules charges de pension des exercices 1982 et 1983, ma commune lui est redevable d'une quarantaine de millions. L'agglomération en réclame plus de cinquante, la différence étant constituée par les suppléments qui ont été payés par l'agglomération et qui ne sont en rien légaux.

M. Lagasse. — Ce n'est pas exact.

M. Demuyter. — Monsieur Lagasse, j'essaie d'être objectif. J'ai rencontré votre point de vue, mais je dis ce que je pense, c'est mon habitude.

Vous avez signalé que l'exécutif bruxellois vous a réclamé 300 millions d'économies au mois de juin.

M. Lagasse. — 330 millions.

M. Demuyter. — Vous saviez quand même avant cette date que l'exécutif attendait de vous des économies.

Je dis, monsieur Lagasse, que vos services financiers ne font plus face à la situation. Quand on prévoit pour 1983 un déficit de 500 millions et qu'on termine par un déficit de 850 millions, cela prouve qu'on ne maîtrise plus la situation!

M. Lagasse. — Je me permets de vous interrompre parce que vous allez induire le Sénat en erreur.

Notre projet de budget prévoyait un déficit de 107 millions. C'est parce que la tutelle refuse des recettes supplémentaires qu'on arrive à ce déficit de 700 millions.

M. Demuyter. — C'est parce que vous aviez prévu des recettes irréalissables. Il y a toujours moyen de mettre un budget en équilibre théorique de cette manière. Certains gouvernements l'ont fait avant que vous le fassiez.

Monsieur Lagasse, je ne veux pas poursuivre cette discussion. Vous avez lancé un appel au ministre. A mon tour, je vous en lance un à vous et au ministre.

Je dis que si vous le voulez, si l'agglomération fournit un effort comparable à ceux qui ont été consentis par les communes, il y a moyen,...

M. Lagasse. — D'accord!

M. Demuyter. — ... en négociant loyalement autour d'une table,...

M. Lagasse. — D'accord, loyalement.

M. Demuyter. — ... d'arriver à un consensus et d'éviter l'envoi de commissaires spéciaux. C'est, monsieur Lagasse, ce que personnellement

je souhaite du fond du cœur et ce, dans l'intérêt des Bruxellois, ce qui, je crois, est votre souci comme il est le mien et celui de tous les Bruxellois de cette assemblée. (*Applaudissements sur certains bancs libéraux.*)

M. Lagasse. — J'espère que cet appel sera entendu!

M. le Président. — La parole est à M. Hatry, ministre.

M. Hatry, ministre de la Région bruxelloise. — Monsieur le Président, je voudrais tout d'abord féliciter notre rapporteur, M. Février, pour l'excellent rapport qu'il a présenté à cette tribune en début de séance.

Un certain nombre de collègues m'ont posé plusieurs questions en commission. Avant de répondre aux orateurs qui ont pris la parole cet après-midi, j'aimerais leur répondre.

Notre collègue M. Pouillet est intervenu en commission pour m'interroger sur la future répartition de l'emprunt. Bien que des réponses précises aient été fournies à ce sujet en commission, je voudrais le rassurer sur un point qu'il a évoqué. En fait, la nature de la base de calcul qui figure en annexe à l'exposé des motifs est différente pour les communes, d'une part, et, d'autre part, pour le poste qui s'élève à environ 1,8 milliard et qui est étiqueté « Agglomération ».

Pour les communes, il s'agit en fait d'un engagement bilatéral reposant sur les négociations ayant abouti au plan d'assainissement qui a été la base de la quote-part affectée à chaque commune. En d'autres termes, si la commune remplit son contrat à l'égard de l'exécutif, c'est-à-dire le plan d'assainissement qu'elle s'est engagée à réaliser, elle aura droit au montant qui, dans l'emprunt, est prévu pour elle.

Pour ce qui concerne l'agglomération, étant donné que nous manquons totalement d'indications — nous ne les avons reçues que ce matin pour le compte de 1983 et je reviendrai tout à l'heure sur ce point —, nous avons bien dû estimer une certaine ampleur du déficit pour les deux années 1984 et 1985. Mais cette somme ne repose sur aucune base contractuelle.

Si l'agglomération réalise des assainissements du même ordre de grandeur que les dix-sept communes qui ont élaboré un plan d'assainissement, ses besoins ne devraient pas dépasser 900 à 950 millions au maximum; cela veut dire une diminution de moitié par rapport aux besoins de cette entité locale telle qu'elle a été calculée en 1983.

Vous vous souviendrez que l'emprunt de 1983 correspondait à 9 milliards pour une année alors que celui-ci s'élève à 8 milliards 200 millions pour deux années. Par conséquent, compte tenu du fait que l'agglomération a reçu quasiment un milliard pour 1983, nous escomptons que ses besoins ne dépasseront pas ce même montant pour les deux années 1984 et 1985. Bien entendu — je reviendrai sur ce point tout à l'heure — une éventuelle affectation à l'agglomération est subordonnée au respect des quatre clauses que nous avons fait connaître à celle-ci dans notre lettre du 29 juin 1984. Cela signifie que des montants seraient alors disponibles pour les communes dont M. Pouillet estime qu'elles ne sont pas traitées de façon équitable dans la proposition de répartition.

Si l'orientation est bien celle que je viens d'esquisser, nous pourrions entamer des conversations avec lesdites communes — elles sont au nombre de cinq ou six — et un terrain d'entente pourra être trouvé à ce moment-là, quant à l'affectation de montants additionnels aux communes auxquelles s'intéresse notre collègue, sous certaines conditions, bien entendu.

De heer Lagae heeft een vraag gesteld betreffende een vergelijking tussen de barema's van het staatspersoneel en het personeel van de agglomeratie.

Men moet wel zeggen dat men deze verschillen moeilijk kan uiteenzetten voor alle graden en loonschalen die bij de Staat en de agglomeratie bestaan. Ik zal mij dus beperken tot enkele voorbeelden.

Een bode-huisbewaarder met tien jaren dienst, die bij de Staat 156 372 frank verdient, krijgt bij de agglomeratie 171 820 frank, hetzij 9,9 pct. meer dan bij de Staat. Welnu, bij dit basisbedrag van 171 820 frank moeten nog verschillende premies en uitkeringen worden toegevoegd, waaronder de taalpremie, wat het verschil van 9,9 pct. op 30 pct. brengt.

Laten we een ander voorbeeld nemen: een halfgeschoolde arbeider, die na tien jaren dienst bij de Staat een wedde van 156 372 frank krijgt, zou bij de agglomeratie 181 170 frank verdienen, hetzij 15,9 pct. meer dan bij de Staat. Dit verschil wordt van 15,9 pct. op 45 pct. gebracht, als men rekening houdt met alle premies die de halfgeschoolde arbeider bij de agglomeratie krijgt.

Een derde en laatste voorbeeld: een bureauchef bij de agglomeratie verdient zowat 19 pct. meer in vergelijking met zijn ambtgenoot, de bestuurssecretaris, bij de Staat.

Wat de verschillende bijkomende voordelen betreft die aan het personeel worden toegekend, merkt men geen verschil op in vergelijking tot de Staat voor de volgende voordelen:

- Selectieschaal;
- Valorisatie van de openbare diensten;
- Toelage voor een hogere functie;
- Toelage voor buitengewone prestaties;
- Haardtoelage;
- Vakantiegeld;
- Tussenkost in de vervoerkosten NMBS.

Daarentegen genieten de ambtenaren van de agglomeratie twee bijkomende voordelen die men niet terugvindt bij de Staat: een toelage voor de kennis van de tweede landstaal in de vorm van een dubbele biënnale, waarvan het bedrag schommelt van 6 886 frank per jaar à 100 pct. tot 46 866 frank per jaar à 100 pct. volgens de loonschaal van de ambtenaar; een toelage voor diploma's; het vereiste diploma voor het uitoefenen van de functie en niet vereist voor de bezette graad, geeft recht op een toelage van 3 180 frank tot 14 310 per jaar à 100 pct.; deze toelage wordt echter niet toegekend aan ambtenaren van niveau 1 en wordt afgeschaft van zodra de jaarlijkse wedde van de ambtenaar 356 160 frank per jaar à 100 pct. overschrijdt.

Het lijkt mij niet overdreven te zeggen dat het personeel van de agglomeratie beter behandeld wordt dan het staatspersoneel.

M. Lagae m'a également interrogé sur le point de savoir quelles sont, depuis 1976, c'est-à-dire depuis la réforme du Fonds des communes qui a eu pour effet de réduire de 20 à 8 p.c. la part des communes bruxelloises dans le Fonds, la ville de Bruxelles étant exclue, les autres aides qui ont été accordées, soit par l'Etat, soit par la région, aux différents pouvoirs locaux ou subordonnés bruxellois.

Je mentionnerai à tour de rôle, dans mon intervention, les aides aux communes, en premier lieu celles qui viennent de l'Etat, en second lieu celles qui sont apportées par la région, puis les aides accordées à l'agglomération, d'abord par l'Etat puis par la région.

Enkele woorden over de steun van de Staat aan de Brusselse gemeenten. De Staat heeft de Brusselse gemeenten steun toegekend in verschillende vormen: via het Hulpfonds van het Gemeentefonds 387,8 miljoen, via het Fonds voor fiscale compensatie 12,2 miljoen en via het Bijzonder Vennootschappenfonds voor de twee jaren 1976 en 1977 789,8 miljoen. Men mag echter niet vergeten dat de andere gemeenten van het Rijk evenzeer deze drie vormen van hulp gekregen hebben en dat deze bijgevolg niet kunnen worden beschouwd als een bijzonder voordeel ten gunste van de Brusselse gemeenten.

Ingevolge de weerslag van de regionalisatie van het Gemeentefonds van 1977 af, is al spoedig gebleken dat bijkomende hulp onontbeerlijk was, te meer omdat parallel met de regionalisatie de Staat meer dan eens de nationale dotatie van de gemeenten moest verminderen omwille van de eigen financiële moeilijkheden.

Het is u niet onbekend dat de regionalisatie voor de gemeenten van het Brusselse Gewest sinds 1976 een belangrijke vermindering van het participatiepercentage in het Gemeentefonds met zich meebracht; het werd namelijk van 20,48 naar 7,97 pct. verminderd.

De draagwijdte van dit verschijnsel kan beter worden begrepen als men weet dat het aandeel van het Gemeentefonds voor het Brusselse Gewest tussen 1976 en 1984 slechts met 6 pct. gestegen is, terwijl terzelfder tijd de nationale dotatie van het Gemeentefonds een groei kende van 66 pct. Op een andere wijze benaderd: het Gemeentefonds bedraagt voor het Brusselse Gewest slechts 7 miljard, terwijl een eenvoudige indexering in verhouding tot de kosten van levensonderhoud dit bedrag op meer dan 15 miljard had moeten brengen.

Daarom hebben de vorige regeringen en de huidige regering de Brusselse gemeenten de mogelijkheid geboden om, in 1981, 1982 en 1983, een beroep te doen op leningen om het hoofd te bieden aan hun meest dringende problemen. De eerste was de consolidatielening, toegestaan bij wet van 8 januari 1981, waarvoor de lasten werden gedragen door de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken. De consolidatielening bedroeg 5 miljard 867,6 miljoen, waarvan slechts 4 miljard 341,8 miljoen werden verdeeld ten gunste van de gemeenten en het saldo aan

de agglomération werd toegekend. Ik zal er nog de gelegenheid toe hebben op dit punt terug te komen.

Ik zal dieper ingaan op de tweede lening ten bedrage van 4,7 miljard, waarvan de lasten gedragen worden door het Brusselse Gewest, als ik het zal hebben over de steun van dit gewest aan de gemeenten.

De derde lening, de zogeheten saneringslening, werd toegestaan bij wet van 5 juli 1983. Hier kan men evenmin beweren dat het om een gift gaat maar moet men veeleer spreken over een lening, vermits zowel de interesten als de afbetaling uitsluitend ten laste vallen van de gemeenten naar rata van hun aandeel. Ik concludeer: in totaal heeft de Staat voor 9 miljard bijzondere steun verleend aan de Brusselse gemeenten.

In de tweede plaats geef ik meer details over de steun van het Brusselse Gewest aan de gemeenten. Welke is de inspanning die het Brusselse Gewest op zijn begroting heeft geleverd om van 1977 af de achttien Brusselse gemeenten te hulp te komen ten einde te proberen de rampzalige gevolgen te verhelpen van de regionalisatie van het Gemeentefonds? Deze steun heeft verschillende vormen aangenomen: ten eerste, een Hulpfonds opgericht in 1977 en 1978 voor een bedrag van 761 miljoen. Ten tweede, een aanvullende dotatie van het Gemeentefonds, elk jaar ingeschreven op de begroting van het Brusselse Gewest en dit sinds 1977: 2 miljard 253 miljoen, waarvan meer dan 700 miljoen werden besteed om leningen terug te betalen die door gemeenten uit het Brusselse Gewest werden aangegaan voor een bedrag van 1 miljard 915 miljoen in 1975.

Dat komt erop neer dat de aanvullende inkomsten voor het Brusselse Gewest in feite tot 1 miljard 553 miljoen werden beperkt.

Ten derde, bij koninklijk besluit nr. 43 van 20 april 1982 heeft een lening van 4,7 miljard het de gemeenten mogelijk gemaakt voor het jaar 1982 de personeelsweden en de toelagen aan hun OCMW te betalen.

De lasten van deze lening worden gedragen door de begroting van het Brusselse Gewest dat daarvoor elk jaar sinds 1982 een bijzonder krediet van 450 miljoen heeft ingeschreven.

Als conclusie mag ik stellen dat het Brusselse Gewest tussen 1977 en 1984, de 18 gemeenten dus, een bedrag van 8 miljard 930 miljoen steun heeft ontvangen.

Ik kom thans tot de steun van de Staat aan de agglomeration. Laten we het hier hebben over de steun die sinds 1976 door de Staat aan de agglomeration werd toegekend.

Ten eerste, een bijzonder krediet elk jaar ingeschreven op de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken voor een totaalbedrag van 1 miljard 569 miljoen.

Ten tweede, een Bijzonder Vennootschappenfonds, uitsluitend voor het jaar 1976, van 25 miljoen.

Ten derde, het aandeel van de agglomeration in de consolidatielening ingevolge de wet van 8 januari 1981 van 1 miljard 525,8 miljoen, zijnde een totaalbedrag van 3 miljard 119 miljoen.

Bovendien heeft de agglomeration een trekkingsrecht van 1 miljard gekregen in de saneringslening toegestaan door de wet van 5 juli 1983, waarvan zij tot op vandaag 977 miljoen als voorschot heeft ontvangen. In totaal kreeg de agglomeration van de Staat een steun van 4 miljard 97 miljoen.

Verder is er de steun van het gewest aan de agglomeration. Het Brusselse Gewest heeft tussen 1975 en 1979 leningen voor een bedrag van 1 miljard 400 miljoen ten laste genomen ten gunste van de agglomeration.

Indien ik de totale bedragen samentel die aan de gemeenten werden toegekend, kom ik tot bijna 18 miljard en tot bijna 6 miljard wat de agglomeration betreft.

Tot daar mijn antwoord aan collega Lagae.

Verschiedende vragen, die meer specifiek over de agglomeration gingen, werden mij in de commissie gesteld door collega's Chabert en mevrouw Staels.

Ik zal hier een paar historische feiten, die door collega Lagasse werden aangehaald, trachten recht te zetten.

Lorsqu'il élaborait la loi du 26 juillet 1971 organisant les agglomérations et les fédérations de communes, le législateur ne voulait nullement insérer un échelon politico-administratif supplémentaire entre la commune et le pouvoir de tutelle: province ou Etat. Il s'agissait, avant tout, de créer un organe technique chargé de compétences tout à fait spécifiques.

Le mode de composition de l'assemblée de l'agglomération, à savoir l'élection de ses membres, ainsi que le contexte dans lequel est née l'institution, ont néanmoins accentué fortement la dimension politique de l'agglomération de Bruxelles.

L'action des responsables élus en novembre 1971 et installés depuis juin 1972 a, en fait, renforcé l'aspect politique que j'évoquais il y a un instant.

C'est de là que sont nés un certain nombre de conflits non pas depuis janvier 1983, mais depuis beaucoup plus longtemps, comme en témoignent d'innombrables recours, dont une série, qui n'ont pas encore été tranchés, remontent à 1977, avec les diverses autorités de tutelle qui se sont succédées depuis une douzaine d'années.

Il faut reconnaître, et je n'ai pas besoin de le souligner, que la gestion de l'ensemble ne donne pas une impression d'efficacité et de cohérence. Les résultats financiers au sujet desquels nous avons reçu des informations répétées, le montrent malheureusement.

Il faut bien dire aussi que les derniers résultats — et j'évoque ici une information qui nous a été communiquée ce matin en ce qui concerne l'agglomération, sous réserve de contrôle et d'approbation par son conseil — ont été communiqués aujourd'hui.

Le budget initial de 1983 a été déposé avec un solde négatif de 340 millions. Le budget de 1983 réformé par l'autorité de tutelle avait admis un solde négatif de 573 millions. Nous venons de constater que le compte de 1983 se clôture par un solde négatif de 916 millions.

M. S. Moureaux. — Il n'est pas honnête de présenter les choses de cette façon!

M. Hatry, ministre de la Région bruxelloise. — Ces chiffres indiquent, en tout cas, à quel point des réformes s'imposent. Je ne reviendrai pas sur les chiffres que je vous ai cités il y a un moment, en ce qui concerne les aides répétées que, tant le gouvernement que la région, ont allouées à l'agglomération.

Alors que l'indicateur de déficit avait été, par des aides financières extérieures obtenues, ramené à zéro au 1er janvier 1980, le solde cumulé négatif, dépasse à l'heure actuelle 3,8 milliards de déficit.

M. S. Moureaux. — En omettant volontairement les emprunts de consolidation!

M. Hatry, ministre de la Région bruxelloise. — Je ne vous ai pas interrompu, monsieur Moureaux, laissez-moi donc poursuivre.

A de nombreuses reprises, dans le passé, l'attention des responsables de l'agglomération a été attirée sur les effets négatifs d'une gestion qui n'avait pas suffisamment les rênes de cette organisation en main.

Aujourd'hui, nous nous trouvons devant une prise de conscience de plus en plus nette de ce que la situation actuelle ne peut être maintenue et qu'il convient, en tout cas, de la redresser.

En effet, je n'évoquerai pas les avatars malencontreux qu'une institution créée en 1971, il y a treize ans, a connu en ce qui concerne, par exemple, les retraits d'affectation des échevins, la diminution du nombre de conseillers d'agglomération, l'impossibilité de déterminer clairement une majorité et une minorité suivant ou non le collège, les problèmes purement administratifs que l'autorité de tutelle constate continuellement à travers les documents reçus de l'agglomération: signatures non réglementaires, procédures et délais non respectés. Je mentionnerai en passant qu'aujourd'hui, en juillet, le budget n'est pas encore approuvé par le conseil alors qu'il aurait dû être introduit dans les dernières semaines de 1983.

M. S. Moureaux. — Le gouvernement national nous a fait voter douze douzièmes provisoires l'année passée.

M. Hatry, ministre de la Région bruxelloise. — Enfin, aucun plan d'assainissement n'a été remis alors que toutes les communes, sans exception, quelle que soit l'appartenance politique de leur bourgmestre ou du collège en ont soumis un.

M. Lagasse. — Nous l'avons fait, à quatre reprises!

M. S. Moureaux. — Ne dites pas systématiquement des contrevérités monsieur le ministre. Les trois chefs de cabinet et vous-même avez reconnu que notre plan était sérieux et vous l'avez même écrit.

M. Hatry, ministre de la Région bruxelloise. — Tout dépend de ce que vous appelez un plan d'assainissement: s'agit-il d'un ramassis de papiers, incohérent, comportant des recettes imaginaires et des dépenses excessives?

M. S. Moureaux. — Un ministre...

M. le Président. — Monsieur Moureaux, veuillez laisser poursuivre le ministre.

M. S. Moureaux. — Un ministre n'est pas autorisé à dire des contrevérités au Sénat, monsieur le Président.

M. Goossens. — A la Chambre non plus! (*Sourires.*)

M. Hatry, ministre de la Région bruxelloise. — Non. Mais vous, vous êtes autorisé!

Monsieur le Président, la situation qui prédominait en 1971 a été modifiée sur le plan institutionnel. Depuis lors, en effet, on s'en souvient, sont intervenues les lois de régionalisation et, en particulier, les lois coordonnées de 1979 qui régissent la Région bruxelloise.

En outre, les autres agglomérations n'ont jamais vu le jour et les fédérations de communes ont disparu. Si nous voulions, dès lors, entamer un débat institutionnel, ce dont je me garderai bien pour ne point lasser le Sénat, nous serions amenés à constater que de nombreuses compétences, qu'on envisageait de donner aux agglomérations et aux fédérations de communes, sont aujourd'hui logées ailleurs, d'où des conflits répétés.

Si nous ajoutons à cela la politisation excessive de l'agglomération, l'incapacité d'une gestion cohérente et efficace, ainsi que le vieillissement total de l'institution, il est clair qu'on en arrivera à devoir apporter à cette institution des corrections. Tel n'est pas le but du présent débat, mais je désirais rencontrer certaines affirmations proférées ici et qui ne sont que des contrevérités.

Je répondrai à présent aux orateurs intervenus cet après-midi, et tout d'abord à Mme De Pauw.

Allerfirst moet ik mevrouw De Pauw en de heer Debussere danken voor het feit dat zij erkennen dat de Brusselse executieve alles in het werk stelt om de belastingen zo laag mogelijk te houden. Dergelijke vaststelling van leden van de oppositie kan mij alleen maar verheugen.

Mevrouw De Pauw heeft twee concrete vragen gesteld.

De eerste vraag ging over de sociale uitgaven van de gemeenten. Details daarover zijn zeer moeilijk te bekomen van de plaatselijke besturen. Ik zal op die vraag schriftelijk antwoorden zodra ik al de noodzakelijke gegevens heb ingezameld.

De tweede vraag betrof het aantal gemeentepersoneelsleden in dienst sedert 1982. Het is mij niet mogelijk nu in alle details hierop te antwoorden. Ook daarover zal ik mevrouw De Pauw een schriftelijk antwoord verstrekken.

De heer Debussere heeft verscheidene vragen gesteld waarop al een antwoord werd gegeven ofwel in de memorie van toelichting van het ontwerp van wet of in de bijlagen ervan, ofwel in de verslagen van Kamer of Senaat, ofwel in de uiteenzetting van verscheidene collega's, onder meer van collega Weckx, en in mijn betoog.

Collega Weckx heeft nadrukkelijk drie vragen gesteld.

De eerste vraag ging over de nog niet opgenomen bedragen van leningen van 1983. Hij wenst te vernemen of de gemeenten eerst heel hun aandeel van de eerste lening moeten hebben opgenomen alvorens zij een trekkingsrecht kunnen bekomen op een nieuwe lening.

Ik kan daarop het volgende antwoorden. Wij zouden graag zien dat de eerste lening volledig is opgenomen vooraleer met een nieuwe lening wordt gestart. Vanzelfsprekend kan ik een gemeente er niet toe dwingen haar aandeel van een vorige lening op te nemen. Ik zal echter de gemeenten die hun deel van de nieuwe lening wensen, vragen afstand te doen van hun rechten op de vorige lening, zodat wij niet jarenlang blijven zitten met een niet-opgenomen lening.

Ik zal de betrokken gemeenten voorstellen afstand te doen van hun trekkingsrechten in de oude lening om onmiddellijk te kunnen profiteren van de nieuwe lening.

De tweede vraag heeft betrekking op de agglomeratieraad. De heer Debussere heeft daaraan een zeer lang betoog gewijd. De bedoeling van de regering en van de executieve van het Brusselse Gewest is tot een werkelijke oplossing te komen die de dienstverlening in het Brusselse waarborgt en die tegelijkertijd financiële waarborgen geeft inzake de

sanering van de agglomeratie. Dat kan eventueel leiden tot het rekwireren van de beampten van de agglomeratie. Dat kan ook het zenden van een of meerdere regeringscommissarissen met zich brengen. U moet echter begrijpen dat het moeilijk is, over een punt waarover nog met vertegenwoordigers van de agglomeratieraad wordt gediscussieerd, nu al een oplossing te schetsen die tenslotte uit de bus zal komen. Ik vraag uw vertrouwen zodat wij deze maal werkelijk een duurzame oplossing tot stand kunnen brengen.

De derde vraag was uiteraard niet op 17 juni maar eventueel in november 1984 agglomeratieraadsverkiezingen te houden. Ik zal, zonder hier mijn persoonlijk standpunt uiteen te zetten, uw suggestie aan de executieve van het gewest en aan de regering doen toekomen. Ik ben natuurlijk geen meester over de beslissing van deze twee beleidsorganen.

De heer Maes heeft mij betreffende één punt gefeliciteerd, namelijk omdat ik er zou « in slagen geld voor Brussel los te maken ». Ik dank de heer Maes voor dit compliment. Ik kan u verzekeren dat dit met de beste bedoeling gebeurt.

Met de andere punten van zijn betoog kan ik helaas, niet akkoord gaan.

M. Lagasse a fait un long exposé, ...

M. R. Maes. — Il n'est pas là.

M. Hatry, ministre de la Région bruxelloise. — ... un plaidoyer *pro domo* mais il ne semble pas beaucoup s'intéresser à ma réponse.

M. Vandenhoute. — Les absents ont tort.

M. Hatry, ministre de la Région bruxelloise. — Je tiens à la disposition de votre assemblée une chronologie — que le Sénat ne s'inquiète pas, je ne lui lirai pas ce document de neuf pages — qui révèle l'extraordinaire patience dont l'exécutif a fait preuve dans sa négociation avec l'agglomération. Cette patience a entraîné — je n'hésite pas à le dire — le fait que, pour 1983, l'agglomération a bénéficié, sans plan d'assainissement, d'un milliard de crédit. J'entends dire ici qu'en aucune façon une opération de ce genre ne pourra se répéter.

Par ailleurs, d'après le témoignage de M. Lagasse, il me semble que l'agglomération est vraiment mal aimée: en fait, d'après lui, tout le monde a tort, sauf elle.

J'ai retiré de son intervention l'impression que personne, que ce soit l'exécutif bruxellois actuel et ses prédécesseurs, que ce soit le gouvernement national, quelle que soit sa coloration politique, que ce soient la province de Brabant et les communes, personne ne rend à l'agglomération ce qui lui est dû. Je crois qu'il est fort dangereux d'être le seul à croire avoir raison car, dans ce cas, en réalité, on a tort.

En ce qui concerne l'intervention de M. Désir, celui-ci ayant l'intention de me poser une question orale tout à l'heure, je répondrai à cette occasion à l'un ou l'autre point qu'il a évoqués.

Tenslotte bedank ik de heer Lagae voor zijn betoog.

Je tiens aussi à remercier mon prédécesseur et ami, Albert Demuyter, des mises au point qu'il a faites et qui concordent tout à fait avec mon sentiment en ce domaine.

Enfin, je veux remercier monsieur le Président d'avoir prévu la discussion de ce projet à l'ordre du jour de cet après-midi car je crois que, si nous avions eu ce débat à vingt-trois heures ou à minuit, nous n'aurions pas eu le plaisir d'entendre autant de sénateurs qui s'intéressent aux affaires bruxelloises. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

L'article premier est ainsi rédigé:

Article 1er. Le ministre des Finances et le ministre de la Région bruxelloise agissant au nom de l'Etat sont autorisés à contracter un emprunt dont le produit net doit permettre de contribuer à financer les

pouvoirs locaux et subordonnés de la Région bruxelloise à partir de l'année 1984.

Artikel 1. Het wordt de minister van Financiën en de minister van het Brusselse Gewest, die handelen uit naam van de Staat, toegelaten een lening af te sluiten waarvan de netto-opbrengst de mogelijkheid moet bieden bij te dragen tot de financiering van de plaatselijke en ondergeschikte besturen van het Brusselse Gewest vanaf het jaar 1984.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. Le montant effectif de l'emprunt ne peut excéder 8,2 milliards de francs.

Art. 2. Het effectief bedrag van de lening mag geen 8,2 miljard frank overschrijden.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. Les charges d'intérêts et d'amortissement sont supportées par :

1° Le crédit spécial destiné à rencontrer les charges spécifiques des communes bruxelloises — article 43.02, section 32, titre I, du budget du ministère de la Région bruxelloise;

2° Pour le surplus, annuellement, à partir de 1985, le budget de chaque pouvoir local et subordonné bénéficiaire du prêt.

Art. 3. De interest- en afbetalingslasten worden gedragen door :

1° Het bijzonder krediet bestemd om tegemoet te komen aan de specifieke lasten van de Brusselse gemeenten — artikel 43.02, sectie 32, titel I, van de begroting van het ministerie van het Brusselse Gewest;

2° Voor het resterend gedeelte, jaarlijks en vanaf 1985, de begroting van elk plaatselijk en ondergeschikt bestuur dat de lening geniet.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. L'octroi du produit de l'emprunt à une commune ou à l'agglomération est subordonné à l'exécution stricte du plan d'assainissement approuvé au préalable par l'exécutif de la Région bruxelloise.

Art. 4. De toekenning van de opbrengst van de lening aan een gemeente of aan de agglomeratie is ondergeschikt aan de nauwgezette uitvoering van het saneringsplan, voorafgaandelijk goedgekeurd door de executieve van het Brusselse Gewest.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. L'exécutif de la Région bruxelloise définit les critères d'accès à cet emprunt pour les pouvoirs locaux et subordonnés. Il peut octroyer une part complémentaire aux pouvoirs locaux et subordonnés dont l'année de retour à l'équilibre de l'exercice propre est plus rapide que celle prévue dans leur plan d'assainissement initialement approuvé.

Art. 5. De executieve van het Brusselse Gewest bepaalt de toelatingscriteria voor plaatselijke en ondergeschikte besturen tot deze lening. Zij kan een bijkomend deel toekennen aan de plaatselijke en ondergeschikte besturen, waarvan het evenwicht op het eigen dienstjaar vlugger hersteld wordt dan voorzien in hun oorspronkelijk goedgekeurd saneringsplan.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — L'article 6 est ainsi rédigé :

Art. 6. Les modalités d'exécution sont déterminées par le Roi.

Art. 6. De uitvoeringsmodaliteiten worden door de Koning bepaald.

De heer Debussère stelt volgend amendement voor :

« Dit artikel aan te vullen als volgt :

« ... en worden afhankelijk gemaakt van het uitbrengen van een financieel verslag over de werking van elk der betrokken besturen. Van

dit verslag wordt, samen met de uitvoeringsmodaliteiten, een afschrift verstrekt aan de Wetgevende Kamers. »

« Compléter cet article par ce qui suit :

« ... et dépendent de l'établissement d'un rapport financier sur le fonctionnement de chacune des administrations concernées. Une copie de ce rapport est transmise, en même temps que les modalités d'exécution, aux Chambres législatives. »

Het woord is aan de heer Debussère.

De heer Debussère. — Mijnheer de Voorzitter, artikel 6 zegt : « De uitvoeringsmodaliteiten worden door de Koning bepaald. » Ik zou daar willen aan toevoegen : « En worden afhankelijk gemaakt van het uitbrengen van een financieel verslag over de werking van elk der betrokken besturen. Van dit verslag wordt samen met de uitvoeringsmodaliteiten een afschrift verstrekt aan de Wetgevende Kamers. » Ik hoef niet te zeggen waarom ik deze zin wil toevoegen, want dit werd vanmiddag reeds herhaaldelijk aangehaald. (Applaus op de banken van de Volksunie.)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Hatry.

De heer Hatry, minister van het Brusselse Gewest. — Mijnheer de Voorzitter, de regering vraagt de verwerping van dit amendement. Ik meen dat er toereikende inlichtingen ter zake worden verstrekt in het wetsontwerp en in de twee verslagen. Ik meen daarenboven alle nodige inlichtingen tijdens mijn uiteenzetting te hebben gegeven.

De Voorzitter. — Wij stemmen later over dit amendement en over het artikel waarop het betrekking heeft, evenals over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN HET WETBOEK DER MET HET ZEGEL GELIJKGESTELDE TAKSEN

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI MODIFIANT LE CODE DES TAXES ASSIMILÉES AU TIMBRE

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet tot wijziging van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen.

Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant le Code des taxes assimilées au timbre.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer C. De Clercq, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, met dit ontwerp van wet wenst de regering de Belgische wetgeving inzake heffing van de BTW op nieuwe personenwagens in overeenstemming te brengen met het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen van 10 april 1984. Dit Hof heeft op 10 april 1984 België veroordeeld omdat het in zijn BTW-wetgeving een minimummaatstaf van heffing heeft. Met het doel haar verplichtingen jegens de EG te eerbiedigen, wenst de regering de wetgeving in overeenstemming te brengen met de uitspraak van het Hof van Luxemburg.

Hier toe is de regering genoodzaakt twee maatregelen voor te stellen : ten eerste, een wijziging van het koninklijk besluit nr. 17 zodat de catalogusprijs als minimummaatstaf wordt afgeschaft, en, ten tweede, het invoeren van een correctief om belastingontwijking te voorkomen en meer in het bijzonder om te voorkomen dat een budgettair verlies zou worden geleden dat door de administratie zelf op 3 à 4 miljard wordt geraamd.

Tijdens de bespreking in de commissie werd gehandeld over het probleem van de inwerkingtreding op 10 april 1984. Het onderscheid tussen het aanrekenen van de BTW enerzijds, en de inschrijvingstaks anderzijds, werd toegelicht. Er werd gezegd dat deze procedure conform de Europese richtlijn is en er werd verwezen naar de verschillende

extra belastingen die reeds in het buitenland bestaan en waarvan u op bladzijde 6 van het verslag de lijst kan vinden.

Het ontwerp werd in de commissie aangenomen met 12 stemmen bij 4 onthoudingen. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Debusseré.

De heer Debusseré. — Mijnheer de Voorzitter, in tegenstelling tot wat de minister verklaart in de memorie van toelichting, wordt met dit wetsontwerp de nationale wetgeving inzake heffing van BTW op nieuwe personenwagens niet in overeenstemming gebracht met het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen van 10 april 1984.

Naast de BTW, die volgens dit ontwerp betaald wordt op de werkelijk betaalde prijs, wordt een inschrijvingstaks geheven die gelijk is aan het totale BTW-bedrag op de catalogusprijs onder aftrek van de voorheen wegens invoer of levering betaalde BTW. Daarmee blijft de operatie op het eerste gezicht neutraal.

Wat vroeger BTW was, zal nu in de vorm van inschrijvingstaks naar de Schatkist toevloeien. Dit is echter niet hetzelfde: het probleem is namelijk dat de betaalde BTW voor BTW-belastingplichtigen in bepaalde voorwaarden en binnen bepaalde perken recupereerbaar is vanwege de Staat.

Daartegenover is de inschrijvingstaks in zijn huidige vorm niet recupereerbaar, zelfs als hij door BTW-belastingplichtigen wordt betaald. Hooguit kan de betaalde inschrijvingstaks worden afgetrokken van de inkomstenbelasting. Hieruit volgt dat niet de Schatkist, maar wel de BTW-belastingplichtigen collectief het gelag betalen.

Volgens de zesde BTW-richtlijn moet de maatstaf van heffing in beginsel gelijk zijn aan de werkelijk betaalde prijs. Een afwijkende regeling kan worden toegestaan op voorwaarde dat ze gericht is op het voorkomen van belastingfraude of -ontwijking.

Het Hof van Justitie vindt dat het aanhouden van een minimummaatstaf, namelijk de catalogusprijs, niet aan deze voorwaarden voldoet. Daar volgens de zesde BTW-richtlijn een Lid-Staat geen omzetbelasting in stand mag houden die in strijd is met de BTW, en aangezien de inschrijvingstaks in zijn nieuwe toepassing identiek hetzelfde doel nastreeft als de BTW die erdoor wordt vervangen en aangezien economisch bekeken deze inschrijvingstaks precies dezelfde werkelijkheid gaat belasten als de bestreden BTW-maatregel, kan men zich afvragen of het Hof van Justitie daarin geen aanleiding kan vinden om de voorgestelde inschrijvingstaks eveneens in strijd te verklaren met de zesde BTW-richtlijn.

Dit is ook de mening van de Raad van State. Derhalve zal de Volksunie dit wetsontwerp niet goedkeuren (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Willy De Clercq.

De heer W. De Clercq, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel. — Mijnheer de Voorzitter, de geachte spreker heeft het over de druk van de belasting.

Mag ik echter doen opmerken dat de BTW maar voor de helft aftrekbaar is, terwijl de immatriculatie-taks helemaal in rekening mag worden gebracht als bedrijfsuitgave bij het bepalen van het belastbaar inkomen.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

L'article premier est ainsi rédigé:

Article 1er. Dans l'article 2, alinéa 1er, 1°, du Code des taxes assimilées au timbre, modifié par l'arrêté royal du 17 octobre 1980, les mots « toute immatriculation dans le répertoire matricule de l'Office de la circulation routière des véhicules à moteur suivants » sont remplacés par les mots « toute immatriculation des véhicules à moteur suivants dans le répertoire matricule du service chargé de l'immatriculation de véhicules ».

Artikel 1. In artikel 2, eerste lid, 1°, van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 17 oktober 1980, worden de woorden « iedere inschrijving in het repertorium van de Dienst van het wegverkeer van de volgende motorvoertuigen » vervangen door de woorden « iedere inschrijving van de volgende motorvoertuigen in het repertorium van de dienst die met de inschrijving van de voertuigen belast is ».

— Adopté.

Aangenomen

Art. 2. L'article 5 du même Code est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 5. § 1er. Pour les voitures neuves et les voitures mixtes neuves, la taxe est perçue sur le prix de catalogue en vigueur à la date de l'immatriculation du véhicule.

Le prix de catalogue est le prix qui est fixé par le constructeur ou son mandataire pour la vente à l'usage de véhicules à moteur neufs d'un même type, avec leurs équipements et accessoires.

Est présumée, jusqu'à preuve du contraire, porter sur une voiture neuve ou une voiture mixte neuve, la première immatriculation d'un véhicule de ce genre dans le répertoire matricule du service chargé de l'immatriculation des véhicules.

Le Roi détermine les modalités d'application de la présente disposition; Il précise notamment les notions de « voiture neuve », de « voiture mixte neuve » et d'« usager »; Il fixe les modalités de publication et de communication du prix de catalogue et peut prescrire l'inscription de ce prix dans les factures et autres documents relatifs à l'acquisition, l'importation et l'immatriculation du véhicule.

§ 2. Pour les autres biens visés aux articles 2 et 3, la taxe est perçue sur la valeur normale du bien au moment où la taxe est due.

La valeur normale est représentée par le prix pouvant être obtenu pour le bien à l'intérieur du pays au moment où la taxe est due, dans des conditions de pleine concurrence entre un fournisseur et un preneur indépendants.

Le Roi peut fixer une base minimale d'imposition à la taxe pour ceux de ces biens qu'il désigne. »

Art. 2. Artikel 5 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 5. § 1. Voor de nieuwe personenauto's en de nieuwe auto's voor dubbel gebruik wordt de taks geheven over de catalogusprijs van kracht op de datum van de inschrijving van het voertuig.

De catalogusprijs is de prijs die door de constructeur of zijn mandataris wordt bepaald voor de verkoop aan de gebruiker van nieuwe motorvoertuigen van een zelfde type, met de uitrusting en het toebehoren ervan.

Wordt geacht, tot bewijs van het tegendeel, betrekking te hebben op een nieuwe personenauto of een nieuwe auto voor dubbel gebruik, de eerste inschrijving van zo'n voertuig in het repertorium van de dienst die met de inschrijving van de voertuigen belast is.

De Koning stelt de toepassingsmodaliteiten van deze bepaling vast; Hij preciseert inzonderheid de begrippen « nieuwe personenauto », « nieuwe auto voor dubbel gebruik » en « gebruiker »; Hij bepaalt de modaliteiten van bekendmaking en mededeling van de catalogusprijs en Hij kan het inschrijven van deze prijs op de facturen en op andere documenten met betrekking tot de verkrijging, de invoer en de inschrijving van het voertuig voorschrijven.

§ 2. Ten aanzien van de overige goederen, bedoeld in de artikelen 2 en 3, wordt de taks geheven over de normale waarde van het goed op het tijdstip waarop de belasting verschuldigd wordt.

Onder normale waarde wordt verstaan de prijs die hier te lande, op het tijdstip waarop de belasting verschuldigd wordt, voor het goed kan worden verkregen onder vrije mededinging tussen twee van elkaar onafhankelijke partijen.

De Koning kan een minimummaatstaf van heffing van de taks bepalen voor door Hem aan te wijzen goederen. »

— Adopté.

Aangenomen

Art. 3. A l'article 7 du même Code, modifié par l'arrêté royal du 17 octobre 1980, dont le texte actuel formera le § 1er, il est ajouté un § 2 rédigé comme suit:

« § 2. Par dérogation au § 1er, lorsque la taxe sur la valeur ajoutée a été payée lors de la livraison ou de l'importation d'un véhicule visé à l'article 5, § 1er, l'exemption n'est applicable, pour l'immatriculation consécutive à cette livraison ou importation, qu'à concurrence du montant qui a servi de base d'imposition à la taxe sur la valeur ajoutée pour la livraison ou l'importation du véhicule. »

Art. 3. In artikel 7 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 17 oktober 1980, waarvan de tegenwoordige tekst § 1 zal vormen, wordt een § 2 ingevoegd, luidend als volgt:

« § 2. In afwijking van § 1 is, indien de belasting over de toegevoegde waarde werd betaald bij de levering of de invoer van een voertuig beoogd in artikel 5, § 1, de vrijstelling, voor de inschrijving van het voertuig volgend op deze levering of invoer, slechts van toepassing tot beloop van het bedrag dat gediend heeft als maatstaf van heffing voor de belasting over de toegevoegde waarde bij de levering of de invoer van dat voertuig. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. L'article 12 du même Code est complété par l'alinéa suivant:

« Lorsque dans la situation prévue à l'article 7, § 2, l'exemption n'est que partielle, le Roi peut, en dérogeant à l'article 10, prévoir des modalités particulières pour la perception et le paiement de la taxe due. »

Art. 4. Artikel 12 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met het volgende lid:

« Wanneer in het geval voorzien in artikel 7, § 2, de vrijstelling slechts gedeeltelijk is, kan de Koning, in afwijking van artikel 10, bijzondere modaliteiten voorschrijven voor de heffing en de betaling van de verschuldigde taks. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. Pour les immatriculations visées à l'article 5, § 1er, du Code des taxes assimilées au timbre, opérées entre le 10 avril 1984 et la date de la publication au *Moniteur belge* de la présente loi, le Roi peut imputer les sommes versées indûment, pendant ladite période, au titre de la taxe sur la valeur ajoutée, sur les montants dus au titre de la taxe à l'immatriculation.

Art. 5. Ten aanzien van de inschrijvingen bedoeld in artikel 5, § 1, van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen, die worden verricht tussen 10 april 1984 en de datum van bekendmaking van onderhavige wet in het *Belgisch Staatsblad*, kan de Koning de bedragen die in de bedoelde periode ten onrechte als belasting over de toegevoegde waarde zijn gestort, in mindering brengen van de als inschrijvingstaks verschuldigde bedragen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. La présente loi produit ses effets le 10 avril 1984.

Art. 6. Deze wet heeft uitwerking met ingang van 10 april 1984.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI DE REDRESSEMENT

Discussion et vote sur les amendements et articles réservés

ONTWERP VAN HERSTELWET

Beraadslaging en stemming over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen

M le Président. — Mesdames, messieurs, le texte de l'avis du Conseil d'Etat a été distribué, il y a une heure exactement.

Tous les membres du Sénat ayant disposé du temps nécessaire pour en prendre connaissance, je présume qu'on peut entamer l'examen des amendements et articles réservés du projet de loi de redressement.

La parole est à M. Delmotte.

M. Delmotte. — Monsieur le Président, je tiens à féliciter les services du Sénat pour la célérité avec laquelle ils ont travaillé. Chacun de nous a ainsi pu prendre connaissance d'une partie des textes.

Comme nous envisageons de rassembler les divers avis des uns et des autres, je demande, au nom de mon groupe, une suspension de séance d'une heure environ.

M. le Président. — D'accord.

La séance est suspendue.

De vergadering wordt geschorst.

— *La séance est suspendue à 17 h 10 m.*

De vergadering wordt geschorst te 17 u. 10 m.

Elle est reprise à 18 h 10 m.

Ze wordt hervat te 18 u. 10 m.

M. le Président. — La séance est reprise.

De vergadering is hervat.

La parole est à M. Delmotte.

M. Delmotte. — Monsieur le Président, nous nous sommes réunis pour examiner les avis du Conseil d'Etat. Notre demande ne visait pas l'un ou l'autre problème particulier qui nous serait apparu et ne nécessite donc aucune explication de notre part. Nous avons obtenu satisfaction en pouvant consacrer une heure — et elle ne fut pas de trop — à l'examen de l'avis du Conseil d'Etat. Pour nous, la discussion et les votes peuvent commencer.

M. le Président. — Nous abordons donc l'examen des amendements présentés à différents articles du projet de loi et tout d'abord à l'article 11.

Je vous rappelle les termes de cet article:

Chapitre II. — Mesures de réduction du déficit des finances publiques

Section première. — Sécurité sociale

Art. 11. L'article 1410, § 4, du Code judiciaire, est complété comme suit:

« Lorsque les prestations familiales ont été obtenues indûment suite à une négligence ou à une omission de l'attributaire ou de l'allocataire, la récupération peut porter sur l'intégralité des prestations familiales dues ultérieurement au même allocataire. »

Hoofdstuk II. — Maatregelen om het tekort van de overheidsfinanciën te verminderen

Afdeling 1. — Sociale zekerheid

Art. 11. Artikel 1410, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld als volgt:

« Werden de gezinsbijslagen ten onrechte verkregen ingevolge een nalatigheid of een verzuim van de rechthebbende of van de bijslagtrekkende, dan kan de terugvordering slaan op het geheel van de gezinsbijslag die later verschuldigd is aan dezelfde bijslagtrekkende. »

M. Lagasse présente les amendements que voici:

« Supprimer cet article. »

« Dit artikel te doen vervallen. »

« Subsidiàirement:

A cet article remplacer les mots « l'intégralité » par les mots « la moitié. »

« Subsidiar :

In dit artikel, de woorden « het geheel » te vervangen door de woorden « de helft. »

Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur les amendements de M. Lagasse.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de amendementen van de heer Lagasse.

138 membres sont présents.

138 leden zijn aanwezig.

83 votent non.

83 stemmen neen.

52 votent oui.

52 stemmen ja.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, les amendements ne sont pas adoptés.

Derhalve zijn de amendementen niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bosmans, Bossicart, Califice, Chabert, Claey, Clerdent, Close, Coen, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, Decléry, De Cooman, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Demuyter, Deprez, le comte du Monceau de Bergendal, François, Friederichs, Geens, Gerits, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, M. Gramme, Mmes Hanquet, Herman-Michielsens, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lahaye, Lutgen, Mme Mayence-Goossens, MM. Nicolas, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poma, Pouillet, Reynders, Rutten, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, M. Tilquin, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborgh, Vandermarliere, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, Wathélet, Weckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Basecq, Capoen, Mme Coorens, MM. De Baere, Debussère, Deconinck, Degroove, Delcroix, Mme De Pauw-Deveken, MM. De Smeyter, de Wasseige, Deworme, Donnay, Draulans, Egelmeers, Eicher, Geldolf, Gevenois, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Hubin, Humblet, Jandrain, Knuts, Lallemand, Leclercq, Lowis, Luyten, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Matthys, Mouton, Op 't Eynde, Pécriaux, Mme Pétry, M. Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Thys, Trussart, Vandekerckhove, Vandenhove, Van Der Niepen, Van In, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye, Vercaigne et Wyninckx.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Delmotte, Descamps et Van der Elst.

M. le Président. — Mme Remy et M. Humblet présentent les amendements que voici :

« A l'article 1410, § 4, proposé par cet article :

1° Remplacer le mot « obtenues » par le mot « payées » et

2° Remplacer les mots « l'intégralité » par les mots « le tiers. »

« In artikel 1410, § 4, voorgesteld door dit artikel :

1° Het woord « verkregen » te vervangen door het woord « betaald » ;

2° De woorden « het geheel » te vervangen door de woorden « een derde. »

« Subsidiarément :

Remplacer l'article 1410, § 4, proposé par cet article, par ce qui suit :

« Lorsque les prestations familiales ont été payées indûment suite à une négligence ou à une omission de l'attributaire ou de l'allocataire, la récupération peut porter sur l'intégralité des prestations familiales dues ultérieurement au même allocataire. Toutefois, il doit être tenu compte de la situation sociale pour fixer les modalités particulières de cette récupération. »

« Subsidiar :

Artikel 1410, § 4, voorgesteld door dit artikel, te vervangen als volgt :

« Werden de gezinsbijslagen ten onrechte betaald ingevolge een nalatigheid of een verzuim van de rechthebbende of de bijslagtrekkende, dan kan de terugvordering slaan op het geheel van de gezinsbijslag die later verschuldigd is aan dezelfde bijslagtrekkende. Niettemin moet rekening worden gehouden met de sociale toestand om de bijzondere regels voor die terugvordering te bepalen. »

La parole est à Mme Remy.

Mme Remy-Oger. — Monsieur le Président, je ne défendrai plus nos amendements à l'article 11 puisque je l'ai déjà fait mais j'aurais voulu, malgré tout, et avec toute la déférence qui convient, faire part de mon désaccord sur une partie de l'interprétation du Conseil d'Etat.

Celui-ci ne voit pas en quoi le remplacement du mot « obtenues » par le mot « payées » peut avoir des conséquences. C'est vrai si la majorité rejette le tout. Je tiens cependant à faire remarquer qu'il existe une différence fondamentale de sens entre les mots « obtenues » et « payées ». Il suffit d'ouvrir un dictionnaire pour constater que le verbe « obtenir » signifie : parvenir à se faire accorder ce qu'on désire. Par exemple : se faire accorder une récompense, une faveur ou un paiement indû.

Or la discussion en commission a bien démontré qu'il ne s'agissait pas de se faire accorder un paiement indû mais qu'il s'agissait de paiements effectués indûment à la suite de négligence ou de méconnaissance.

Nous estimons qu'il existe une différence dans la démarche entre « payées » et « obtenues » et c'est ce que je voulais faire remarquer.

Par ailleurs, pour la deuxième partie de notre amendement, le Conseil d'Etat dit que : « Abstraction faite d'une formulation peu précise, l'amendement procède d'un choix d'opportunité politique. » Je tiens à indiquer au Sénat pourquoi nous n'avons pas prévu une formulation plus précise.

En commission, M. le ministre Dehaene a bien voulu me dire qu'il serait tenu compte de la situation sociale des personnes pour déterminer la façon dont les paiements indus seraient récupérés. M. le ministre a eu l'obligeance de faire ajouter au rapport une annexe 2 dans laquelle, d'ailleurs, il ne se montre pas plus précis lui-même.

Il dit, en effet : « L'application de cette disposition exige donc de la part des organismes d'allocations familiales qu'ils concilient les impératifs d'une bonne gestion du régime des allocations familiales avec le caractère social de leur mission. »

Nous n'avons pas voulu aller au-delà de ce que disait M. le ministre dans son projet de circulaire, mais comme il admettait qu'il serait tenu compte de la situation sociale, nous avons proposé de l'insérer dans le texte de la loi plutôt que dans une annexe ou dans l'exposé des motifs, suivant les cas. (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement de Mme Remy et de M. Humblet.

Wij gaan over tot de stemming over het amendement van mevrouw Remy en van de heer Humblet.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

141 membres sont présents.

141 leden zijn aanwezig.

85 votent non.

85 stemmen neen.

52 votent oui.

52 stemmen ja.

4 s'abstiennent.

4 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.
Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bens, Bock, Bosmans, Bossicart, Califice, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, Decléry, De Cooman, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Demuyter, Deprez, De Seranno, le comte du Monceau de Bergendal, François, Friederichs, Geens, Gerits, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mmes Hanquet, Herman-Michelsens, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lutgen, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Nicolas, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poma, Pouillet, Reynders, Rutten, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, M. Tilquin, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, Wathelet, Weckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Basecq, Capoen, Mme Coorens, MM. Coppens, De Baere, Debussère, Degroove, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. Désir, De Smeyter, de Wasseige, Donnay, Draulans, Egelmeers, Eicher, Geldolf, Gevenois, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Hubin, Humblet, Jandrain, Knuts, Lallemand, Leclercq, Lowis, Luyten, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Matthys, Mouton, Op 't Eynde, Péciaux, Mme Pétry, M. Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Thys, Trussart, Vandekerckhove, Vandenhove, Van Der Niepen, Van In, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye, Vercaigne et Wyninckx.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Deconinck, Delmotte, Descamps et Van der Elst.

De Voorzitter. — Ik verzoek de heer Deconinck de reden van zijn onthouding mede te delen.

De heer Deconinck. — Ik ben afgesproken met de heer Decoster.

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'amendement subsidiaire de Mme Remy et de M. Humblet.

Wij gaan over tot de stemming over het subsidiair amendement van mevrouw Remy en van de heer Humblet.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

143 membres sont présents.

143 leden zijn aanwezig.

87 votent non.

87 stemmen neen.

52 votent oui.

52 stemmen ja.

4 s'abstiennent.

4 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement subsidiaire n'est pas adopté.

Derhalve is het subsidiair amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bosmans, Bossicart, Califice, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, Decléry, De Cooman, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Demuyter, Deprez, De Seranno, le comte du Monceau de Bergendal, Février, François, Friederichs, Geens, Gerits, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M.

Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lutgen, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Nicolas, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poma, Pouillet, Reynders, Rutten, Smeers, Sondag, Mme Staels-Dompas, M. Tilquin, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, Wathelet, Weckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Basecq, Capoen, Mme Coorens, MM. Coppens, De Baere, Debussère, Degroove, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. Désir, De Smeyter, de Wasseige, Donnay, Draulans, Egelmeers, Eicher, Geldolf, Gevenois, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Hubin, Humblet, Jandrain, Knuts, Lallemand, Leclercq, Lowis, Luyten, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Matthys, Mouton, Op 't Eynde, Péciaux, Mme Pétry, M. Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Thys, Trussart, Vandekerckhove, Vandenhove, Van Der Niepen, Van In, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye, Vercaigne et Wyninckx.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Deconinck, Delmotte, Descamps et Van der Elst.

M. le Président. — Je mets aux voix l'article 11.

Ik breng artikel 11 in stemming.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Nous passons à l'article 15 dont je vous rappelle les termes :

Section 2. — Fonction publique

Sous-section première. — Dispositions fixant un délai d'urgence pour les avis à émettre par les organes de gestion des organismes d'intérêt public

Art. 15. La présente sous-section est applicable aux organismes d'intérêt public soumis au pouvoir de contrôle ou de tutelle de l'Etat.

Afdeling 2. — Openbaar Ambt

Onderafdeling 1. — Bepalingen tot vaststelling van een termijn van hoogdringendheid voor het uitbrengen van adviezen door de beheersorganen van de instellingen van openbaar nut

Art. 15. Deze onderafdeling is van toepassing op de instellingen van openbaar nut onderworpen aan de controle of het toezicht van de Staat.

M. Paque et consorts proposent l'amendement que voici :

Art. 15 à 17. Remplacer les titres se rapportant à ces articles par ce qui suit :

« Section 2. — Fonction publique.

Dispositions réglant la procédure concernant les avis à émettre par les organes de gestion des organismes d'intérêt public. »

Art. 15 tot 17. De opschriften met betrekking tot die artikelen te vervangen als volgt :

« Afdeling 2. — Openbaar Ambt.

Bepalingen tot regeling van de procedure voor het uitbrengen van adviezen door de beheersorganen van de instellingen van openbaar nut. »

« Compléter cet article par ce qui suit :

« Sont exclus de l'application des présentes dispositions les organismes d'intérêt public dont un texte de loi visant leur communautarisation ou leur régionalisation est en discussion devant l'une des deux chambres. »

« Dit artikel aan te vullen als volgt :

« Onder deze bepalingen vallen niet de instellingen van openbaar nut waarvan de overheveling naar de gemeenschappen of de gewesten door een van beide kamers wordt besproken. »

Nous passons au vote sur cet amendement.

Wij gaan over tot de stemming over dit amendement.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

144 membres sont présents.

144 leden zijn aanwezig.

88 votent non.

88 stemmen neen.

51 votent oui.

51 stemmen ja.

5 s'abstiennent.

5 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bosmans, Bossicart, Califice, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, Decléty, De Cooman, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Demuyter, Deprez, le comte du Monceau de Bergendal, Février, François, Friederichs, Geens, Gerits, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lahaye, Lutgen, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Nicolas, Noerens, Mme Pannels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poma, Poulet, Reynders, Rutten, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, M. Tilquin, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, Wathélet, Weckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Basecq, Capoen, Mme Coorens, MM. Coppens, De Baere, Debussère, Degroove, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. Désir, De Smeyter, de Wasseige, Donnay, Draulans, Egelmeers, Eicher, Geldolf, Gevenois, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Hubin, Humblet, Jandrain, Knuts, Lallemand, Leclercq, Lowis, Luyten, Mme N. Maes, MM. Matthys, Mouton, Op 't Eynde, Pécriaux, Mme Pétry, M. Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Thys, Trussart, Vandekerckhove, Vandenhoeve, Van Der Niepen, Van In, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye, Vercaigne et Wyninckx.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Deconinck, Delmotte, Descamps, R. Maes et Van der Elst.

De Voorzitter. — De heren Geldolf en De Baere stellen volgend amendement voor :

« Dit artikel aan te vullen als volgt :

« Zij is in genen dele van toepassing op de lokale besturen. »

« Compléter cet article par la disposition suivante :

« Elle n'est en aucune manière applicable aux administrations locales. »

Het woord is aan de heer Geldolf.

De heer Geldolf. — Mijnheer de Voorzitter, het advies van de Raad van State zegt : « Gemeenten zijn klaarblijkelijk niet begrepen onder de

instellingen van openbaar nut onderworpen aan de controle of het toezicht van de Staat. »

Wat volgens de Raad van State klaarblijkelijk waar is, mag ook in de wettekst uitdrukkelijk worden gezegd door toevoeging van : « zijn in genen dele van toepassing op de lokale besturen ».

Minister Nothomb moet dus ophouden te spelen met de idee van gelijkgeschakeling van het statuut van het gemeentepersoneel met dat van het Rijk.

Minister Coens moet dus ophouden met te zeggen dat volgens hem andere gemeentelijke pensioen- en vergoedingsregelingen dan voor het Rijk niet verdedigbaar zijn. (*Applaus op de socialistische banken.*)

M. le Président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'amendement de MM. Geldolf et De Baere.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het amendement van de heren Geldolf en De Baere.

141 membres sont présents.

141 leden zijn aanwezig.

96 votent non.

96 stemmen neen.

41 votent oui.

41 stemmen ja.

4 s'abstiennent.

4 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bosmans, Bossicart, Califice, Capoen, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Cooreman, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, Debussère, C. De Clercq, Decléty, De Cooman, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deprez, Draulans, le comte du Monceau de Bergendal, Février, François, Friederichs, Geens, Gerits, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lahaye, Lowis, Lutgen, Luyten, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Nicolas, Noerens, Mme Pannels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poma, Poulet, Reynders, Rutten, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, MM. Thys, Tilquin, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Vanhoutte, Van In, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, Wathélet, Weckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Basecq, Mme Coorens, MM. Coppens, De Baere, Degroove, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. Désir, De Smeyter, de Wasseige, Donnay, Egelmeers, Eicher, Geldolf, Gevenois, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Hubin, Jandrain, Knuts, Lallemand, Leclercq, Matthys, Mouton, Op 't Eynde, Pécriaux, Mme Pétry, M. Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Trussart, Vandenhoeve, Van Der Niepen, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye, Vercaigne et Wyninckx.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Deconinck, Delmotte, Descamps et Van der Elst.

De Voorzitter. — Ik breng artikel 15 in stemming.

Je mets l'article 15 aux voix.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Je vous rappelle les termes de l'article 28 :

Section 5. — Entreprises publiques non subventionnées

Art. 28. § 1er. Sont soumis à l'application du présent article les organismes suivants :

- La Régie des Télégraphes et Téléphones;
- La Régie des Voies aériennes;
- La Régie des Transports maritimes;
- L'Office régulateur de la navigation intérieure.

§ 2. Le nombre total d'heures rémunérées par les organismes visés au § 1er sera progressivement réduit de manière à ce que la masse salariale de 1987 soit en diminution de 3,5 p.c. par rapport à la masse salariale de 1983 indexée selon les modalités de l'arrêté royal n° 278 du 30 mars 1984 portant certaines mesures concernant la modération salariale en vue d'encourager l'emploi, la réduction des charges publiques et l'équilibre financier des régimes de la sécurité sociale.

§ 3. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, imposer aux organismes mentionnés au § 1er d'établir des plans d'assainissement ou de modifier les plans d'assainissement existants.

§ 4. Seront versés au Trésor les montants obtenus par l'application du § 2, diminués des montants provenant de l'application au cours de la même période des plans d'assainissement mis en œuvre en vertu des arrêtés royaux n° 237 du 31 décembre 1983 relatif aux mesures d'assainissement applicables à la Régie des Télégraphes et Téléphones, n° 240 du 31 décembre 1983 relatif aux mesures d'assainissement applicables à la Régie des Voies aériennes et n° 241 du 31 décembre 1983 relatif aux mesures d'amélioration de la Régie des Transports maritimes, ou en vertu du § 3 de cet article.

Afdeling 5. — Niet-gesubsidieerde overheidsbedrijven

Art. 28. § 1. De volgende instellingen zijn aan dit artikel onderworpen :

- De Regie van Telegrafie en Telefonie;
- De Regie der Luchtwegen;
- De Regie voor Maritiem Transport;
- De Dienst voor regeling der binnenvaart.

§ 2. Het totaal aantal uren dat door de in § 1 bedoelde instellingen wordt bezoldigd, zal geleidelijk worden verminderd zodat de loonmassa van 1987 3,5 pct. lager komt te liggen dan de loonmassa van 1983, geïndexeerd volgens de regels bepaald in het koninklijk besluit nr. 278 van 30 maart 1984 houdende bepaalde maatregelen inzake loonmatiging met het oog op de bevordering van de tewerkstelling, de vermindering van openbare lasten en het financieel evenwicht van de stelsels van sociale zekerheid.

§ 3. De Koning kan, bij in Ministerraad overlegd besluit, de onder § 1 vermelde instellingen verplichten saneringsplannen op te stellen of de bestaande saneringsplannen te wijzigen.

§ 4. Zullen worden gestort aan de Schatkist de bedragen bekomen met toepassing van § 2, verminderd met de bedragen voortvloeiend uit de toepassing tijdens dezelfde periode van de saneringsplannen in uitvoering gesteld krachtens de koninklijke besluiten nr. 237 van 31 december 1983 betreffende de saneringsmaatregelen van toepassing op de Regie van Telegrafie en Telefonie, nr. 240 van 31 december 1983 betreffende de saneringsmaatregelen van toepassing op de Regie der Luchtwegen en nr. 241 van 31 december 1983 betreffende de maatregelen tot verbetering van de bedrijfsresultaten van de Regie voor Maritiem Transport, of krachtens § 3 van dit artikel.

De Voorzitter. — De heer Seeuws c.s. stelt voor dit artikel te doen vervallen en, subsidiair :

« A. Paragraaf 2 van dit artikel aan te vullen als volgt :

« De 3,5 pct. zal worden verminderd met het reële stijgingspercentage van de bedrijfsontvangsten van de in § 1 bedoelde instellingen, die voortvloeien uit nieuwe activiteiten of vernieuwing van bestaande activiteiten in de in het eerste lid van deze paragraaf omschreven periode. »

« B. Paragraaf 3 van dit artikel aan te vullen als volgt :

« waarbij de wijzigingen uitsluitend betrekking mogen hebben op de maatregel vermeld in § 2. »

M. Seeuws et consorts proposent la suppression de l'article et subsidiairement :

« A. Compléter le § 2 de cet article par ce qui suit :

« Les 3,5 p.c. seront diminués du taux de croissance réel des recettes d'exploitation des organismes visés au § 1er, qui proviennent de nouvelles activités ou du renouvellement d'activités existantes pendant la période définie au premier alinéa du présent paragraphe. »

« B. Compléter le § 3 de cet article par ce qui suit :

« , ces modifications ne pouvant porter que sur la mesure mentionnée au § 2. »

Het woord is aan de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, ingevolge de besprekingen in de Senaatscommissie voor de Infrastructuur en de antwoorden van de minister van Verkeerswezen en PTT dienden we in openbare zitting van de Senaat een nieuw amendement in op artikel 28 van de herstelwet.

Het ging uiteraard eerst over het schrappen van dit artikel, maar daar ga ik niet op in.

Dit amendement handelt over de onverantwoorde afremming van de expansiemogelijkheden van de door deze nefaste herstelwet geviseerde overheidsbedrijven, waaronder voornamelijk de Regie van Telefoon en Telegraaf.

De regering had ons trouwens meermaals verweten enkel dezelfde amendementen in te dienen als in de Kamer van volksvertegenwoordigers. De meerderheid heeft ze in de commissies, nagenoeg zonder zich in het debat te mengen en op bevel van de bevoegde minister, misprijzend verworpen.

Ik moet u bekennen, geachte collega's van de meerderheid, dat ik mij af en toe gekrenkt voelde, niet alleen persoonlijk maar ook als lid van de oppositie wiens plicht het is nauwgezet de uitvoerende macht te controleren vooral wanneer zij — zoals in dit geval — haar wil dicteert aan de wetgevende macht steunend op een meerderheid die in feite niet meer bestaat. (Protest op de banken van de meerderheid.)

De heer Wyninckx. — Zeer juist.

De heer Seeuws. — Bij de stemmingen is daarnet trouwens ook nog de invloed van de regering gebleken.

De herstelwet bepaalt dat het totaal aantal uren dat door de Regie van Telegrafie en Telefonie, de Regie der Luchtwegen, de Regie voor Maritiem Transport en de Dienst voor regeling der binnenvaart wordt bezoldigd, geleidelijk zal worden verminderd zodat de loonmassa in 1987 3,5 pct. kleiner zal zijn dan die in 1983, dit volgens de regels zoals bepaald in het volmachbesluit nr. 278.

Om welke reden hebben wij nu ons amendement ingediend?

Uit commercieel en bedrijfseconomisch standpunt is het onverantwoord deze overheidsbedrijven als absolute norm een vermindering met 3,5 pct. van de loonmassa tegen 1987 op te leggen. Geen enkel privé-bedrijf kan zich een dergelijk strak schema opleggen. Indien men de overheidsbedrijven daar wel toe verplicht, ontnemt men ze de soepelheid om in te spelen op veranderende marktsituaties en verhindert men een mogelijke expansie.

Wat was de motivering van ons amendement?

Ons amendement had in de eerste plaats tot doel het artikel te schrappen. De Raad van State beschouwde dit terecht als een opportuniteitskeuze. Ons subsidiair amendement, waarover de Raad van State een meer uitgebreid advies heeft uitgebracht, had tot doel de onvolmaaktheden van dit artikel weg te werken en aldus tegemoet te komen aan de bekommerning van de meeste leden van de commissie. Ik herhaal dat verschillende leden van een meerderheidspartij, en in feite ook de minister, de expansiemogelijkheden van de overheidsbedrijven vanaf nu tot 1987 niet wilden fnuiken.

Ons amendement strekt er dan ook toe door de vermindering van de loonmassa in relatie te brengen met de stijging van de bedrijfsontvangsten als gevolg van nieuwe activiteiten of vernieuwing van bestaande activiteiten, aan de betrokken overheidsondernemingen toch nog de mogelijkheid te geven om een expansieve politiek te voeren. In ons tweede subsidiair amendement ter aanvulling van paragraaf 3 hebben wij ook een bepaling

ingevoegd om te beletten dat de minister de onbeperkte bevoegdheid zou krijgen om de bestaande of nog te ontwerpen saneringsplannen willekeurig te veranderen, wat een wijziging van voorgedij zou inhouden.

Wat zijn nu de opmerkingen van de Raad van State? Ik vrees dat de meerderheid niet de tijd genomen heeft om deze terdege te onderzoeken (*Protest op de banken van de meerderheid.*)

De Raad van State oordeelt dat de schrapping van artikel 28 in feite een politieke opportuniteitskeuze is. Hiermede kunnen wij akkoord gaan.

Op ons eerste subsidiair amendement argumenteert de Raad van State erg ontwijkend. Indien ik de tekst goed heb begrepen, vrees ik dat de Raad van State het verslag van de commissie dienaangaande niet heeft gelezen.

Met ons aanvullend amendement gaat de Raad van State blijkbaar akkoord aangezien hij bij de door ons aangevoerde beperking naar rechtsinhoud geen opmerkingen heeft te maken. Dit staat letterlijk in de tekst van de Raad van State.

Wat dus de opmerking op het eerste subsidiair amendement aangaat, nodigt de Raad van State ons, indieners van het amendement, uit duidelijk te maken hoe men via « vernieuwing van bestaande activiteiten » tot een reële stijging van de bedrijfsontvangsten zou kunnen komen.

De eerste vakantiekamer van de Raad van State dacht klaarblijkelijk reeds aan iets anders toen ze de teksten van onze amendementen onderzocht, waarin duidelijk staat: « door de vermindering van de loonmassa in relatie te brengen met de stijging van de bedrijfsontvangsten — dus van een hogere omzet door een toename van de produktiviteit — als gevolg van nieuwe activiteiten of vernieuwing van bestaande activiteiten, aan de betrokken overheidsondernemingen toch nog de mogelijkheid te bieden om een expansieve politiek te voeren ».

De vakantiekamer van de Raad van State geeft aan ons amendement een interpretatie die twijfel laat bestaan over het te bereiken doel. De krantartikels die in de pers verschenen over de buitenlandse reuzencontracten van een grote privé-multinational, een zogenaamde Belgische multinational, aangaande spits technologische ontwikkelingen van de telecommunicatie, waarvoor vroeger onze Regie van Telefoon en Telegraaf model stond, zeggen beter dan welke wettekst ook wat wordt bedoeld met « nieuwe » of « vernieuwing van bestaande » activiteiten.

Mijnheer de Voorzitter, ik concludeer.

De Raad van State betwist nergens de gegrondheid van ons eerste subamendement, doch vroeg om verduidelijking, wat ik in alle bescheidenheid heb geprobeerd uit te leggen.

Aangezien de Raad ook geen opmerkingen heeft wat de rechtsinhoud betreft over ons tweede subsidiair amendement bij artikel 28, neem ik aan dat hij daarover feitelijk akkoord gaat.

Het lijkt me logisch, mijnheer de Voorzitter, dat de Senaat onze amendementen bij artikel 28 aanneemt, zodat een grove vergissing bij de politieke opportuniteitskeuze van de regering kan worden voorkomen. (*Applaus op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — Is de heer Seeuws het ermee eens dat wij ons in één enkele stemming uitspreken over het hoofdamendement en over de subamendementen A en B?

De heer Seeuws. — Akkoord, mijnheer de Voorzitter.

M. le Président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur les amendements de M. Seeuws et consorts.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de amendementen van de heer Seeuws c.s.

140 membres sont présents.

140 leden zijn aanwezig.

85 votent non.

85 stemmen neen.

52 votent oui.

52 stemmen ja.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1983-1984
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1983-1984

En conséquence, les amendements ne sont pas adoptés.

Derhalve zijn de amendementen niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bens, Bock, Bosmans, Bossicart, Califice, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, Decléry, De Cooman, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Demuyter, Deprez, le comte du Monceau de Bergendal, Février, François, Friederichs, Geens, Gerits, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens; MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lahaye, Lutgen, Nicolas, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poma, Pouillet, Reynders, Rutten, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, M. Tilquin, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van houte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, Wathelet, Weckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Basecq, Capoen, Mme Coorens, MM. Coppens, De Baere, Debussère, Degroove, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. Désir, De Smeyter, de Wasseige, Donnay, Draulans, Egelmeeers, Eicher, Geldolf, Gevenois, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Hubin, Humblert, Jandrain, Knuts, Lallemant, Leclercq, Lowis, Luyten, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Matthys, Mouton, Op 't Eynde, Péciaux, Mme Pétry, M. Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Thys, Trussart, Vandekerckhove, Vandenhove, Van Der Niepen, Van In, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye, Vercaigne et Wyninckx.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Deconinck, Descamps et Van der Elst.

De Voorzitter. — De heer Van Ooteghem stelt volgend amendement voor :

« In § 1 van dit artikel te doen vervallen de woorden « de Dienst voor regeling der binnenvaart. »

« Au § 1er de cet article, supprimer les mots « l'Office régulateur de la navigation intérieure. »

Anderzijds stellen de heren Van Ooteghem en Robert Maes volgende amendementen voor :

« A. In dit artikel een § 2bis in te voegen, luidende :

« § 2bis. De loonmassa, waarvan sprake in § 2, geldt voor een gelijkblijvend zakencijfer van 1983 tot 1987 en kan verminderen of vermeerderen in verhouding tot de schommelingen van de ontvangsten van de voornoemde instellingen. »

« B. In de Franse tekst van § 4 van dit artikel de woorden « n° 214 du 31 décembre 1983 relatif aux mesures d'amélioration de la Régie des Transports maritimes » te vervangen door « n° 241 du 31 décembre 1983 relatif aux mesures visant à améliorer les résultats d'exploitation de la Régie des Transports maritimes. »

« A. A cet article insérer un § 2bis, rédigé comme suit :

« § 2bis. La masse salariale visée au § 2, vaut pour un chiffre d'affaires invariable de 1983 à 1987 et peut diminuer ou augmenter proportionnellement aux fluctuations des recettes des organismes précités. »

« B. Remplacer dans le texte français du § 4, le texte figurant après les mots « Voies aériennes », par le texte suivant : « et n° 241 (et non pas 214) du 31 décembre 1983 relatif aux mesures visant à améliorer les

résultats d'exploitation de la Régie des Transports maritimes, ou en vertu du § 3 de cet article.»

Het woord is aan de heer Robert Maes.

De heer R. Maes. — Mijnheer de Voorzitter, met uw goedvinden zal ik meteen spreken over de beide onderdelen van het amendement ingediend door de heer Van Ooteghem en mijzelf.

Deel A van dit amendement gaat in dezelfde richting als het amendement van de heer Seeuws. Ik hoef daar dus niet veel meer over te zeggen. Ik voeg er enkel aan toe dat paragraaf 2 van artikel 28, zoals dit thans voorligt, een te strak keurslijf is, vermits het verplicht dat in ieder geval de loonmassa in 1987 3,5 pct. lager zal moeten liggen dan in 1983. Dit is onlogisch, want dit houdt geen rekening met de mogelijkheid dat ondertussen de activiteiten van de betrokken organismen aanzienlijk uitbreiden of verminderen.

Ik zou het echter vooral willen hebben over deel B van het amendement, omdat eigenlijk daarmee al onze miserie is begonnen. Door het feit dat de meerderheid in de commissie het ons niet gegund heeft over dit amendement, hoewel het niet zo belangrijk scheen, te stemmen om aldus de aandacht te vestigen op de slordige en ongelukkige manier van werken, zijn de moeilijkheden begonnen. Eerst de weigering om dit amendement in stemming te brengen, nadien de tientallen fouten, onnauwkeurigheden en vergissingen in de tekst, die men blijkbaar van zins was gewoon van de tafel te vegen, waren de aanleiding tot ons verzoek om het advies van de Raad van State in te winnen.

Men heeft beweerd dat onze argumenten niet meer waren dan muggenzifterij en dus onbelangrijk. Ik herinner er echter aan dat de Raad van State, in een eerste advies dat betrekking had op het document dat in de Kamer werd ingediend, reeds de aandacht had gevestigd op een vergissing in de cijfers. Vermeld werd namelijk, in de Franse tekst, het koninklijk besluit nr. 214 in plaats van het koninklijk besluit nr. 241. De Raad van State heeft het nuttig en nodig geacht vóór de behandeling in de Kamer de aandacht te vestigen op deze inversie. Ingaand op dit advies heeft de regering zelf in de Kamer een amendement ingediend om deze vergissing recht te zetten.

Wij hebben in de commissie niets anders gedaan dan vastgesteld dat deze inversie opnieuw voorkwam in het document dat aan de goedkeuring van de Senaat werd onderworpen en wij hebben gepoogd met een amendement, identiek aan dit van de regering, deze vergissing recht te zetten. In de commissie werd echter de stemming hierover geweigerd.

In zijn recent advies verwijst de Raad van State — logisch kan hij niet anders — naar het eerste advies aan de Kamer. Wij blijven erbij dat ons amendement in overeenstemming is met dit eerste advies van de Raad van State en dat het dus volkomen gewettigd is. Wij rekenen er dan ook op dat de Senaat ons amendement zal goedkeuren. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Mogen wij ons in één enkele stemming uitspreken over het amendement van de heer Van Ooteghem en over het amendement A van de heren Van Ooteghem en Robert Maes? (*Instemming.*)

Nous passons au vote sur l'amendement de M. Van Ooteghem et sur l'amendement A de MM. Van Ooteghem et Robert Maes.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

143 membres sont présents.

143 leden zijn aanwezig.

88 votent non.

88 stemmen neen.

52 votent oui.

52 stemmen ja.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, les amendements ne sont pas adoptés.

Derhalve zijn de amendementen niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bosmans, Bossicart, Califice, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C.

De Clercq, Decléty, De Cooman, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Demuyter, Deprez, De Seranno, le comte du Monceau de Bergendal, Février, Friederichs, Geens, Gerits, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lahaye, Lutgen, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Nicolas, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pedé, Edg. Peetermans, Poma, Pouillet, Reynders, Rutten, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, M. Tilquin, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Roinpaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, Wathelet, Weckx et Leemans.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Adriaenssens, Basecq, Capoen, Mme Coorens, MM. Coppens, De Baere, Debussère, Degroove, Delcroix, Mme De Pauw-Deveene, MM. Désir, De Smeyter, de Wasseige, Donnay, Draulans, Egelmeers, Eicher, Geldolf, Gevenois, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Hubin, Humblet, Jandrain, Knuts, Lallemand, Leclercq, Lowis, Luyten, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Matthys, Mouton, Op 't Eynde, Pécriaux, Mme Pétry, M. Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Thys, Trussart, Vandekerckhove, Vandenbrou, Van Der Niepen, Van In, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye, Vercaigne et Wyninckx.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. Deconinck, Descamps et Van der Elst.

De Voorzitter. — Wat het amendement B betreft, is er in de commissie heel wat herrie geweest. Ik heb dat niet begrepen en heb evenmin begrepen waarom de regering dat heeft willen rechtzetten met een amendement dat in de Kamer werd ingediend, want in het oorspronkelijk document van 30 april was de tekst volkomen correct.

Er is gewoon onderweg een drukfout in de tekst geslopen. Het heeft naar mijn mening veel te lang geduurd om die drukfout te herstellen. Ik begrijp al die herrie en de amendering niet, want in het document van 30 april stond de juiste tekst.

De heer De Bondt. — Het ontwerp was juist.

De Voorzitter. — Inderdaad, mijnheer De Bondt.

Het woord is aan de heer Robert Maes.

De heer R. Maes. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil opmerken dat voor de Senaat toch maar één officieel document bestaat, namelijk het gele. Daar kwam een fout in voor.

De Voorzitter. — Mijnheer Maes, u hebt daarin volledig gelijk.

Maar het is ook evident dat het hier om een drukfout gaat. Mochten we alle drukfouten met amendementen herstellen, dan zou hier geen enkele wet meer kunnen worden goedgekeurd.

Het woord is aan de heer Van der Elst.

De heer Van der Elst. — Mijnheer de Voorzitter, ik wens even het woord te voeren nu we gekomen zijn aan het eerste amendement dat betrekking heeft op tegenstrijdigheden tussen de Franse en de Nederlandse tekst.

Ik meen dat het niet nutteloos of overbodig is geweest dat we het advies van de Raad van State hebben gevraagd. Wij stellen vast dat de Raad van State op dat stuk een drievoudig onderscheid maakt.

Enerzijds spreekt de Raad van State in zijn advies over verschrijvingen en anderzijds over materiële vergissingen.

Naar de mening van de Raad van State kunnen verschrijvingen of materiële vergissingen worden rechtgezet zonder dat een amendement of een stemming van de Senaat noodzakelijk is.

Bovendien vestigt de Raad van State op een aantal flagrante tegenstrijdigheden tussen twee teksten die dezelfde kracht hebben: een Franse tekst en een Nederlandse tekst, die niet hetzelfde zeggen en die nochtans als dusdanig door de Kamer zijn goedgekeurd en aan de Senaat zijn overgezonden.

Welnu, mijnheer de Voorzitter, het lijdt geen twijfel — ik verwijs hier vooral naar de amendementen op artikel 50 — dat waar het tegenstrijdigheden betreft, de Raad van State van oordeel is dat de Senaat moet beslissen welke tekst geldig is, de Nederlandse of de Franse. Daar is dus een amendement noodzakelijk om een van beide teksten te wijzigen.

Wat ons betreft, zijn we bereid ons bij het advies van de Raad van State neer te leggen. Wij hebben dus besloten een aantal amendementen, die door de Raad van State worden bestempeld als zijnde rechtzettingen van materiële vergissingen of verschrijvingen, in te trekken.

Dat kunnen wij echter onmogelijk doen met enkele van onze amendementen die door de Raad van State klaarblijkelijk noodzakelijk werden geacht. Die amendementen zullen wij handhaven en wij menen dat daarover een uitspraak van de Senaat onontbeerlijk is. (*Applaus op de banken van de Volksunie en op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — Het amendement B is dus ingetrokken.

Daar niemand meer het woord vraagt over artikel 28, breng ik dit artikel in stemming.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Wij onderbreken hier onze werkzaamheden.

Nous interrompons ici nos travaux.

Le Sénat se réunira ce soir à 19 h 45 m.

De Senaat vergadert opnieuw vanavond te 19 u. 45 m.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(*La séance est levée à 18 h 45 m.*)

(*De vergadering wordt gesloten te 18 u. 45 m.*)

3084